

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, tammik. 31 - Wed. Jan. 31, 1990

FINNISH AMERICAN WEEKLY

86 Vuosikerta Vol. LXXXVI No. 5

45 cents

Bushin budjetti pyrkii vajeen puolittamiseen

WASHINGTON - Presidentti Bush esitti maanantaina kongressille ensi vuodelle \$1.23 triljoonan budjetin, jolla pyritään puolittamaan maamme budjettivaje.

Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus haluaa hidastaa sotilasmenojen kasvua ja kieltää yleiset veronkorotukset.

Bush ehdottaa merkittävää lisäystä avaruustutkimuksen, ympristönsuojelun ja Head Start -esikoulun ohjelman rahoitukseen.

Leikkauksia presidentti ehdottaa muun muassa Medi-

care-ohjelmaan, yliopistoprosessien lainoihin ja maatalouden tukeen.

Budjetin odotetaan saavan tiukan kohtelun demokraattien enemmistöisessä kongressissa.

"Pääpaino on sijoittamisessa tulevaisuuteen," Bush sanoi budjetistaan. "Budjetti ylläpitää voimakasta puolustusta, huomioiden samalla maailman poliittisessa tilanteessa tapahtuneet dramaattiset muutokset."

Bush pyytää puolustukseen \$303.3 biljoonaa, mikä merkitsee inflaatiotarkistuksen jälkeen kahden prosentin leikkausta edelliseen vuoteen verrattuna.

Hallitus arvioi budjettivajeen pienentyvän \$63.1 biljoonaan vuonna 1991, ja tasapainottuvan vuoteen 1993 mennessä. Budjetti nojaa kuitenkin ylioptimistisiin oletuksiin talouskasvusta, sanoivat eräät ekonomistit.

Bushin veto säilyi senaatissa

WASHINGTON - Senaatti epäonnistui viime viikolla yrityksessään kumota presidentti Bushin veto laille, joka olisi antanut kiinalaisopiskelijoille mahdollisuuden pysyä Yhdysvalloissa viisumin umpeuduttua. Kumoamiseksi tarvittavasta kahden kolmasosan enemmistöstä puuttui neljä ääntä.

Edustajainhuone oli aikaisemmin äänestänyt 390-25 veton kumoamisen puolesta.

Presidentti Bush vetosi lain viime marraskuussa, sanoen sen loukkaavan Kiinan hallitusta.

Viikkoa ennen äänestystä vain kahdeksan senaatin 45 republikaaniedustajasta tuki Bushin vetoa. Monet muuttivat mielensä, kun senaatin republikaanijohtaja Robert Dole, Kansas, nimesi äänestyksen luottamuskäsitteeksi Bushin politiikka.

Ennen senaatin äänestystä Kiinan ulkoministeriön tiedottaja varoitti, että lain hyväksyminen vaurioittaisi maiden välisiä suhteita.

Senaattori Edward M. Kennedy (D-Mass.) oli yksi monista kongressin jäsenistä, joiden mielestä presidentti Bushin veto on pahin mahdollinen ihmisoikeuksien loukkaus. Kennedyn takana senaattori Alan Simpson (R-Wyo.).

Mandela asetti ehdot vapautukselle

JOHANNESBURG - Nelson Mandela ei halua tulla vapautetuksi vankilasta ennen kuin Etelä-Afrikan hallitus lopettaa maahan julistetun hätätilan ja laillistaa ANC:n, sanoi Winnie Mandela. Hän tapasi miehen vankilassa viime viikonloppuna.

Mandela, joka on ollut vangittuna vuodesta 1961, haluaa myös, että hallitus sallii ANC:n eli African National Congress -järjestön karkoitettujen virkailijoiden paluun maahan.

Aikaisemmin Mandela on suhtautunut innokkaasti vapauttamiseensa ilman ehtoja. Presidentti F.W. de Klerk, joka haluaisi poistaa esteet hallituksen ja ANC:n neuvotteluilta, on ilmoittanut tukensa vapauttamista.

EY kannattaa ETYK:n huippukokousta

Euroopan yhteisö asettui voimakkaasti kannattamaan 35:n Etykmaan poliittisten johtajien kokouksen pitämistä tämän vuoden aikana.

"Helsinki-kakkoseksi" nimetty kokousta ryhdytään Saksan liittotasavallan ulkoministerin Hans-Dietrich Genscherin mukaan valmistelemaan korkealla poliittisella tasolla välittömästi. Kokouksen pitämistä tänä vuonna esitti Neuvostoliiton presidentti Mihail Gorbats-hov Helsingin vierailunsa aikana viime syksynä.

EY ilmoitti haluavansa kokouksen järjestämisellä osoit-

taa tukensa Gorbats-hovin uudistuspolitiikalle ja sen jatkumiselle. Censcher sanoi yhteisön ryhtyvän tähän merkittävään poliittiseen esiintymiseen, jotta vakaus voitaisiin säilyttää Neuvostoliitossa, Itä-Euroopassa ja Länsi-Saksassa.

Yhteisö ei ottanut kantaa missä uusi huippukokous pidetään. Todennäköisesti tilaisuus siihen tarjoutuu Wienissä, missä sotilasliittojen on määrä allekirjoittaa sopimus tavanomaisen aseistuksen vähentämisestä. Helsinkiä ei kuitenkaan ole suljettu pois pitopaikkana.

Quayle lupasi joukkojen vetäytyvän Panamasta pian

WASHINGTON - Varapresidentti Dan Quayle päätti viikon alussa kolmipäiväisen Latinalaisen Amerikkaan suuntautuneen vierailunsa, jolla Yhdysvallat pyrki lämmittämään Panaman invaasion vuoksi viilenneitä suhteita.

Quayle aloitti vierailunsa Hondurasista, missä hän osallistui maan uuden presidentin Rafael Leonardo Callejasin virkaanastujaisiin, ja tapasi muita alueen johtajia.

Suurin osa Etelä- ja Väli-Amerikan valtioista vastusti Yhdysvaltain joulukuista invaasiota Panamaan ja amerikkalaisjoukkojen jäämistä maahan. Matkansa aikana Quayle vakuutti Yhdysvaltain vetävän joukkonsa pois Panamasta "muutamassa viikossa."

Varapresidentin mukana matkustaneet virkailijat julkisivat lisätietoja Latinalaisen Amerikan tukeen suunnitelluista leikkauksista. Jamaican ja Hondurasin talousapua supistetaan noin \$20 miljardilla, ja varat suunnataan

Itä-Euroopan demokratioiden tukemiseen, virkailijat sanoivat.

Suomi kahdeksas kansantuote-tilastossa

Suomi on kahdeksas maailman kansantuote-tilastossa. Tämä käy ilmi Maailmanpankin julkaisemasta kansantuote henkeä kohden -tilastosta.

Tilasto perustuu vuoden 1988 tietoihin. Vuoden 1987 tilastossa Suomi oli neljänneksi tilalla.

Maailmanpankin tilaston mukaan Suomen bruttokansantuote oli toissa vuonna asukasta kohden 18,610 dollaria.

Maailman rikkain valtio on edelleen Sveitsi.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

- On Raivaaja's 85th
- Remembering A. H. Björn
- Studio space in NYC for Finnish artists
- Festival time at Boston's Ritz-Carlton

Sisäsivuilla:

- Vnahauskaisuus yleistä Karjalan laulumaila sivu 2
- Floridan kuulumisia sivut 4 & 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Raivaajan 85-vuotispäivänä

Tänään tulee kuluneeksi päivälleen 85 vuotta Raivaajan ensimmäisen numeron ilmestymisestä. Tällä mantereella on vuosien mittaan perustettu monia satoja suomenkielisiä sanomalehtiä, joista monet jäivät hyvin lyhytaikaisiksi. Raivaaja on yksi niistä harvoista, jotka ovat jatkaneet ilmestymistään vuosikymmenestä toiseen ja on siten saavuttanut tämän kunnioitettavan 85 vuoden iän.

Raivaaja perustettiin, koska sitä tarvittiin. Alkuaikoina lehti oli suomalaisen työväenliikkeen äänenkannattaja opastaen lukijoitaan ymmärtämään demokratian periaatteita ja ohjeita. Samalla lehti toimi tärkeänä yhdyssiteenä entiseen kotimaahan välittäen sekä kulttuurillisia että poliittisia uutisia.

Aikojen muuttuessa muuttui Raivaajakin. Vaikka sosialistinen liike on kadonnut USA:sta, Raivaaja puoltaa edelleenkin tasavertaisuutta, ihmisoikeuksia ja globaalista rauhaa. Nykyisellään Raivaaja on kaikkien amerikansuomalaisten sanomalehti ja on useitten suomalaisjärjestöjen omistama yritys. Se toimii edelleenkin yhdyssiteenä Suomeen välittäen tietoja ja uutisia, joista ei juuri kirjoiteta muissa tämän maan lehdissä. Samalla lukijat saavat tietoja amerikansuomalaisten tapahtumista kautta maan.

Tarkoituksenamme on julkaista toukok. 2. p:nä 85-vuotisnumero. Pyrkimyksenämme on tehdä lehdestä mahdollisimman rikas ja monipuolinen ja siksi käännyimme puoleenne. Toivomuksenamme on, että osallistuisitte tämän juhlanumeron laatimiseen kertomalla omista henkilökohtaisista kokemuksistanne Raivaajan työareenalla. Emme ole kiinnostuneita yksinomaan toimittajien tai liikkeenhoitajien kertomuksista, vaan jokaisesta lehdessä joskus työskennelleestä henkilöstä. Siis kynä käteen, kirjeenvaihtajat, agentit, lehtipojat, konttorivirkailijat, altojat, postittajat jne.!

Olemme myös kiinnostuneita siitä, mitä Raivaaja merkitsee lukijoilleen. Mitä lehti antaa teille henkilökohtaisesti? Miten kauan olette lehteä lukeneet ja miten saitte sen ensi kerran käsiinne? Kertokaa se meille. Ehkä ette itse ole olleet Raivaajan palveluksessa, mutta joku jo joukostamme poistunut lähisukulaisenne kuului Raivaajassa uurtaneisiin. Kertokaa heidän kokemuksistaan.

Kaikkien kirjoitusten ja mahdollisten valokuvien tulee olla toimituksessa huhtik. 15. p:ään mennessä. Teidän avullanne, hyvät lukijamme, voimme koota Raivaajan vaiherikkaan historiikin luettavaksenne.

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Vanhauskoisuus eli Karjalan laulumaille

Karjalan runonlaulajista monet olivat vanhauskoisia, Venäjän "pietistejä". Suuntaus on vaikuttanut vahvasti Pohjois-Venäjän suomensukuisten kansojen elämään. Vuosisatoja vainotut vanhauskoiset uskaltavat jälleen harjoittaa uskontoaan julkisesti.

Kaksi suomen kielen ja kulttuurin tutkimuksen merkkimiestä M. A. Castrén ja Elias Lönnrot hankkiutuivat 1814 yhteiselle matkalle, jonka oli määrä suuntautua Kuolan Lappiin ja samojedien maille. Jo matkansa alussa Vienan Kemissä he kohtasivat heille outoa uskonnollisuutta, josta Castrén kirjoitti päiväkirjaansa:

"Kaupungin huomattavin merkillisyys on ehkä eräs siellä runsaan kannattajajoukon saanut uskonlahko, johon kuuluvia sanotaan 'raskolnikoiksi'. Itse he taas nimittävät itseään 'starovertseiksi', vanhauskoiksi. He ovat tavallaan Venäjän pietistejä. Hekin kii-vailevat vanhan, alkuperäisen, vaikkakaan ei juuri apostolisen opin puolesta ja viettävät enimmäin aikansa rukoillen ja hartautta harjoittaen."

Niin Castrén kuin Lönnrotkin kertovat varsin laajasti uskonnosta, joka 1800-luvun alussa eteni Pohjois-Venäjällä. Castrén jatkoi matkaansa Vienan Kemiin ja Komin Ust-Zilmaan, joissa vanhauskoisuus oli valtauskonto. Lönnrot puolestaan vieraili Tuoppajärven Saaren ja Skiitan luostareissa ennen niiden hävittämistä 1800-luvun puolivälissä.

Lönnrotin ja Castrénin matkakuvaukset ovat kansantieteen kannalta mielenkiintoisia. Voi kysyä, miksi kummankin vaikutelmat olivat pääosin kriittisiä. Etsivätkö tutkijat muuta - Lönnrot "kadonnutta eeposta", ja Castrén "suomalaisugrilaista menneisyyttä" - niin innokkaasti, että he kokivat vieraaksi suomalais-ugrilaisten alueille tunkeutuneen venäläislähtöisen uskonnollisuuden?

Kahden kulttuurin dynaaminen kohtaaminen

Castrén kiirehti vanhauskoisten Ust-Zilmasta Izman syrjäänien luo, ja Lönnrot arvioi Kalevalan esipuheessa pohjoisimman Vienan peräti "runottomaksi".

Lönnrotin lausumasta kai selittyy se, että runonkerääjät sittemmin kääntyivät Uhtualta takaisin yrittämättäkään pohjoisiin starovierokyläin. Pohjois-Vienan runonlaulajat, kuten Domna Huovinen ja Marina Takalo, on löydetty vasta 1950-luvulla.

Petsoralla ei taas liene käynyt Castrénin jälkeen kukaan suomalainen ennen elokuuta 1989, jolloin pääsin Komin Tiedeakatemian retkikunnan mukana Ust-Zilmaan, 150 vuotta M. A. Castrénin retkien jälkeen.

Niin Castréniltä kuin Lönnrotiltakin jäi huomaamatta kahden pohjoiseen periferiaan työnnetyn kulttuurin dynaaminen kohtaaminen, kuten se, että monet Karjalan runonlaulajat, kärjessä Ontrei Malinen, ja Arkangelin ja Komin etevät sankaritarujen eli bylinain muistajat olivat vanhauskoisia.

Lönnrot ja Castrén luonnehtivat vanhauskoisuutta puhtaasti venäläiseksi ilmiöksi jättäen kertomatta, että se oli saamassa vankan jalansijan myös pohjoisten suomalais-ugrilaisten kansojen keskuudessa. Suomalais-ugrilaisten kansaryhmien etninen kartta koki ratkaisevan muutoksen vanhauskoisten 1600-luvun puolivälissä alkaneiden kansainvaellusten vuoksi. Uskonnollisista syistä vainotut ihmiset pakenivat rintamailta erämaihin, muun muassa suomalais-ugrilaisten asuma-alueille.

Voidaanko vähemmistöt vieläkin pelastaa?

Ortodoksisen lähetystyön aktivoituminen 1800-luvulla merkitsi uhkaa vanhauskoisille. Vallankumouksen jälkeinen asutustoiminta, laajat väestönsiirrot ja maatalouden kollektivisointi vaikeuttivat pohjoisessa perinteisten elinkeinojen harjoittamista. Tuoreimman rakennemuutoksen jatkuu seuraavalla sivulla

Nimipäivät

Helmikuun 13 p., Sulo, Sulho
Helmikuun 14 p., Voitto
Helmikuun 15 p., Sipi, Sippo
Helmikuun 16 p., Kai
Helmikuun 17 p., Väinö,
Väinämö
Helmikuun 18 p., Kaino
Helmikuun 19 p., Eija

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1990: Yhteensä \$372.00

Lily Jämsän muistolle

Anne Hendrickson, Diana Gianetti, Maureen Monteiro ... \$15.00
Marti ja Laina Peltola, Lunenburg, MA \$10.00
Katherine Jarkko, Fitchburg, MA \$25.00
Viola I. Fiskaali, Fitchburg, MA \$15.00
Effie E. Fiskaali, Fitchburg, MA \$15.00
Christine Järvi, Fitchburg, MA \$10.00
Rauha ja Walter Torni, Westminster, MA \$5.00
Terttu ja Tuure Isokungas, Fitchburg, MA \$10.00

Aliina Syvärin muistolle

Taimi Olkkola, Fitchburg, MA \$10.00

Hilja Nikin muistolle

Rauha ja Walter Torni, Westminster, MA \$5.00

Miehensä Paul A. Lavenin sekä isänsä ja äitinsä

A. H. Björnin ja Josefiina Björn Enrothin
muistolle Laimi B. Laven, Lantana, FL \$100.00

KATTILARAHASTO: Yhteensä \$920.00

Ardy & Irene Kamila, Westminster, MA \$10.00
Joel A. & Aino D. Holmberg
Vineyard Haven, MA \$25.00
Lauri & Signe Sipilä, Fitchburg, MA \$10.00
Martin E. & Elsie L. Ruosteoja, Fitchburg, MA ... \$10.00
Ann W. Arbogast, Carlisle, PA \$25.00
Ina & Raymond Sliwinski, Lantana, FL \$10.00
Sirkka & OLavi Tastula, Fitchburg, MA \$25.00
Christjan Kaleto, Swampscott, MA \$20.00
Natalie Pakkanen Moeckel, Norfolk, MA \$20.00
Esther L. & Walter O. Nisula, Quincy, MA \$20.00
Frances E. Cole, Braintree, MA \$20.00
Henry J. Rugo, Lincoln, MA \$15.00
Vera J. Smith, Winchester, MA \$25.00
Aina Swan Cutler, Wellesley, MA \$100.00
Aire-Maija Schwann, Lincoln, MA \$25.00
Bertha & Ed Hagelberg, Sonoma, CA \$25.00

Lämmityslaitteemme uusiminen tuli maksamaan \$2,158.46, joten olemme saaneet kokoon 43 prosenttia päämäärästämme.

Kiitos lahjoittajille!

VANHAUSKOISUUS ... jatkoa edelliseltä

käynnisti "elinkelvottomien kylien hävitys" 1960- ja 1970-luvuilla, ja sitä on jatkunut viime vuosina vilkastunut pohjoisten luonnonvarojen hyödyntäminen.

Erityisen vaikea on nykyisin Neuvostoliiton pohjoisimpien kansanryhmien asema. Tutkijoiden arvion mukaan alueen 26 kielestä on jatkuvuutensa menettänyt jo kymmenen ja saman verran on sen menettämässä, ellei ratkaisevaa muutosta tapahdu. Arktiselle alueelle jäisi vain 5 - 6 elinvoimaista kieltä.

Komien eli syrjäänien ja myös nenetsisamojedien asema on varsin vahva. Sen sijaan ostjakien ja vogulien (nykykäsitteistössä hantien ja mansien) sekä kuolan saamelaiten, vepsäläisten ja pienempien samojediryhmien etninen voima on ehtymässä. Kiintoisa kysymys onkin, voiko nyt käynnistynyt kansallinen herääminen vielä muuttaa kehityksen suuntaa.

Vähemmistökulttuurit ovat kadottaneet itsetuntonsa. Oma kieli on saanut jo alkeiskoulussa tehdä tilaa venäjälle, jota kotikielenään puhuu kohta joka toinen ostjakki- ja voguliperhe. Itsemurhat, väkivaltaisuus ja alkoholisoituminen ovat jopa kymmenkertaisia, jos vähemmistöjä verrataan muihin samaa aluetta asuviin kansoihin. Otsjakki- tai vogulimies elää keskimäärin 42-vuotiaaksi, nainen 45-vuotiaaksi.

Vanhauskoiset hajaantuneet jopa muille mantereille

Vanhauskoisuus on kiinnostava ilmiö sekä uskontona että kulttuurina. Venäjän ortodoksisessa kirkossa toteutettiin 1600-luvun puolivälissä laaja liturginen uudistus. Sitä vieroksui huomattava osa papistoa ja munkistoa, joka piti perinteisiin. Alkoi pari vuosisataa jatkunut uskonsoita. Venäjän ortodoksikirkon ja tsaarin vainoamat vanhauskoiset etsivät turvapaikkaa Venäjän rajan takaa, muun muassa Suomesta, tai valtakunnan ääreläidoilta. Muuttovirta suuntautui erityisesti pohjoisen erämaihin, jonne perustettiin lukuisia vanhauskoisten luostareita ja skiiittoja.

Vaikka sadat luostarit sittemmin hävitettiin, kannatus lisääntyi kantaväestön keskuudessa. Vainottuina itsensä polttaneista munkkierakoista tuli pyhimyksiä, joiden muisto elää tänäkin päivänä esimerkiksi Ust-Zilmassa.

Alueen suomalais-ugrilaiset kansanryhmät kohtasivat venäläisperäisen uskonnollisuuden ja kulttuurin. Kolmanneksen komeista ja enemmistö karjalaisista liittyi vanhauskoisuuteen säilyttäen samalla myös maailmankuvansa monet esikristilliset etniset piirteet.

Ruotsin vallan aikana vanhauskoisten asumapaikoiksi tulivat myös Savo, Karjala ja keskinen Suomi sekä Viron

Peipusjärven länsirannat. Suomessa on ollut kymmeniä muutaman vanhauskoisen munkin asuttamia erämaaluostareita eli keljoja.

Vanhauskoisuus oli aikoinaan idän kirkon perusilme Suomessa. Suomalaisen ortodoksien monet erityispiirteet - esimerkiksi maallikkojohtoisen hää- ja hautaussereemonian, ikonimaalauksen ja musiikin piirteet - selittää juuri vahva vanhauskoistausta.

Venäjällä vanhauskoiset saivat uskonnonvapauden 1905. Tilanne ei suinkaan helpottunut vallankumouksen jälkeen. Stalinin aikana kirkot suljettiin ja tsasounat poltettiin. Vanhauskoisten kansainvaellus jatkui Kiinaan ja muihin Keski- ja Etelä-Aasian maihin, sieltä edelleen Australiaan sekä Etelä- ja Pohjois-Amerikkaan.

Viimeisiä muuttoliikkeitä on 7,000 vanhauskoisen siirtyminen Uruguayn kautta Oregonin Woodburniin 1960-luvulla ja sieltä edelleen 1970-luvulla Kanadan Albertan tienoille ja Alaskan Nikolaevskiin.

Nyt suunnitellaan laajaa paluumuuttoa Gorbatschovin Neuvostoliittoon.

Neuvostoliitossa ehkä 10 miljoonaa vanhauskoista

Vasta viime vuosina Neuvostoliiton miljoonat vanhauskoiset ovat jälleen uskaltaneet harjoittaa uskontoaan

Hautoilla itkeviä naisia Suistamolla Muuannon kylässä. Valokuvannut I.K. Inha.

julkisesti. Vanhauskoisten erisuunnilla on ehkä kymmenen miljoonaa kannattajaa erityisesti maan pohjois-kulmilla. Pappisjohtoisen ryhmän keskus on Moskovassa. Sen ulkopuolelle jäävät papittomien ja kirkottomien maallikkojohtoiset ryhmät.

Vanhauskoisuus kiehtoo nuoria, joita näkyy runsaasti Moskovan starovierokirkossa. Miehet luopuivat ennen naisia noudattamasta vanhauskoisten ankaria puhtausnormeja. Naiset johtavatkin nykyisin pohjoisilla suomalais-

ugrilaisilla alueilla asuvia starovieroryhmiä, jotka suhtautuvat perin kielteisesti papiin ja kirkkoon.

Komin Ust-Zilmassa vanhauskoiset estivät elokuvatesterina olleen kirkon avaamisen, vaikka poliittinen johto esitti sitä Venäjän ortodoksisen kirkon juhluvuoden kunniaksi 1988.

Vanhauskoisten perinteet elävät pienissä skiiitoissa, joihin tehdään pyhiinvaelluksia, ja kodeissa, joihin naiset kokoontuvat tutkimaan pyhiä kirjoja ja "molimaan" eli ru-

koilemaan.

Kun kirkot suljettiin, uskonto muutti hautausmaalle. Esimerkiksi Ust-Zilman 5,000 asukkaan taajamassa on vielä toistakymmentä kylää ja perhekalmistoa. Niissä kaikuivat itkuvirret, kuuluu molinta ja rukoillaan perheinä vanhan esikristillisen perinteen mukaisesti.

Juha Pentikäinen

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston uskontotieteen professori.

SIGYN odottaa pelastajaa

Maailman merillä rahtia kuljettanut
arvokas kolmimastoparkki
kelluu Aurajoen rannassa Turussa
lähes unohdettuna

Museomanuenssi Kim Montinin pelottavin painajainen on suurin piirtein tällainen: puhelin pärähtää aamuyöstä soimaan ja Montin saa kuulla, että Aurajoessa kelluva parkki Sigyn on upponut tai uppoamassa.

"Onneksi Sigynin kölin alla on vettä vain 30 senttiä, kovin syvälle se ei pääse. Se on tässä ainoa lohtu", Montin huokaa.

Tosiasiassa tällä hetkellä kuitenkin on, että Sigynille voi tapahtua mitä tahansa ja ennalta arvaamatta.

"Mikä tahansa osa voi pamahtaa rikki ja aiheuttaa aluksessa esimerkiksi pahan vuodon. Kun Sigyn aikanaan rakennettiin, sitä ei todellakaan tarkoitettu kestävänsä sataa seuraavaa vuotta, korkeintaan kolmannes siitä. Sigyn satavuotisjuhla vietettiin jo pari vuotta sitten."

Nyt Sigyn on maailman ainoa parkkitakilainen puinen kauppa-alus, joka on säilynyt. "Eikä sitä unohdeta mistään maailmalla ilmestyvistä historiallisista aluksista esittelevistä teoksista. Sigyn on paitsi

kansallisesti myös kansainvälisesti tärkeä", Montin muistuttaa.

Syvän huolensa Sigynin tilasta esitti myös Turussa syksyllä kokoontunut opetusministeriön laivamuseotoimikunta. Toimikunnan mietintö ja kartoitukset maan vanhoista arvolaivoista valmistuu vuodenvaihteessa.

Kolmimastoparkki Sigyn rakennettiin vuonna 1887 Gamla Varfet -telakalla Göteborgissa. Materiaaleina käytettiin tammea ja mäntyä. Parkki vuorattiin kuparilla lastivesilinjaan asti, ja masto sekä raa'at sorvattiin pitchpinepuusta. Laivan rakennusmasterina toimi J.E. Hude.

Hudesta oli tapana sanoa, että hänellä oli silmää kaukeudelle. Sigyniä ja sen isoa siskoa, *Curlia*, ihailtiin rungon kauniiden linjojen ja takilan tasapainoisuuden vuoksi. Samaa ryhmään liitettiin vielä vähän vanhempi priki *Galathea*. Sigyniä, *Gurlia* ja *Galathea* kutsuttiin "Huden kaunottariksi".

Sirolinjainen Sigyn on suhteellisen pieni alus, mutta ai-

"Huben kaunotar" on tärkeä merellisen ilmeen luoja Turussa.

kanaan se oli kova menemään. Laivalla on pituutta 43 metriä ja leveyttä yhdeksän metriä. Isonmaston huippu kohosi 32 metrin korkeuteen,

ja purjepintaa oli noin tuhat neliötä. Liverpoolista Puerto Ricoon alus purjehti 34:ssä vuorokaudessa ja Kapkaupunkia jatkua sivulla 4

Floridan kuulumisia

Lake Worth, Fla.

Satavuotisjuhlat Suomalaisella Lepokodilla

Tämän kunniakkaan iän saavutti Selma Kronberg 3 p:nä tammikuuta. Sata vuotta on pitkä elämäntaival. Tätä merkkitapausta juhlimme omaisten, kutsuvieraiden ja koko talonväen kesken.

Lepokodin ruokasali oli koristeltu köynnöksin ja kukkasin.

Ohjelma koostui musiikkiesityksistä ja puheista, joilla haluttiin muistaa ja ilahduttaa päivänsankaria ja juhlassa mukana olleita.

Loppurukouksen piti Wilbert Törmälä, jossa hän toivoi että taivaan Isän siunaava käsi saisi olla hänen yllään siunaten ja vahvistaen häntä tulevinakin päivinä.

Tyttären pitämästä puheesta poimin tietoja tutustuttaakseni tämän toimeliaan suomalaisnaisen myös lehden lukiolle.

Selma on syntynyt Suomesa Karstulassa 3 p., tammik. suurperheeseen, johon kuului vanhempien lisäksi yhdeksän lasta, joista hän on ainoa elossa oleva.

Hänen sisaruksiaan asui jo täällä USA:ssa ja Selma lähti yksin tänne valtameren taakse 17-vuotiaana, asuen aluksi sisarensa luona Ohiossa.

Toimeentulonsa hän hankki taloustyöllä ansaiten tuolloin vain kaksi ja puoli dollaria viikossa. Ansio oli pieni ja työ raskasta, mutta Selma oli sitkeätä tekoa ja suortti työnsä tunnollisesti.

Avioliiton hän solmi kaivosmies Jaakko Teikarin kanssa. He asuivat Michiganissa *Negaunee* kaupungissa. Tytär syntyi 1913.

Perheen isän sokeuduttua jäi perheen huolto Selman harteille. Hän osti velaksi kaksi taloa ja vuokrasi niistä huoneita. Jaakko Teikari kuoli 1950-luvun alussa.

Hän oli taloudellinen ja niinpä hän vuosia myöhemmin teutti unelmansa ja perusti New Yorkiin suuren ravintolan, jossa oli tilaa 500 henkilölle ja henkilökuntaa oli paljon, tarjoilijoitakin oli 11, kaikki miehiä.

Amerikkalainen ja suomalainen orkesteri viihdytti asiakkaita viikonloppuisin perjantaista sunnuntaihin ja esiintyjinä oli sen ajan tunnettuja cabaree-taiteilijoita.

Sisustus-suunnittelija William Valleyen avustuksella ravintola suunniteltiin suomalaismaisemaa muistuttavaksi ja

se herätti suurta ihastusta asiakkaiden keskuudessa. Williamista tuli myöhemmin Selman tyttären aviomies.

Kiirettä ja työtä oli paljon ja myös suuri vastuu kaikesta. Selma muistutti työntekijöitään ystävällisen palvelun suuren merkityksestä ja niinpä asiakkaat tulivat aina uudelleen.

Kaiken kiireen keskellä hän ehti kuitenkin avioitua uudelleen. Vuosien vieressä ja voimien vähetessä he muuttivat tänne Floridaan ja miehensä kuoltua Selma muutti Lepokodiin.

Nyt sairaskodin puolella ollessaan hän on erittäin tyytyväinen ja sanookin että: "TÄMÄHÄN ONKIN KUIN PARAS HOTELLI, KAIKKI PALVELUT OVAT TÄYDELLISIÄ."

Hatun nosto tälle uutteralle suomalaisnaiselle, joka rohkeasti lunasti oman paikkansa etevänä liikenaisena täällä kaikkien kansojen suuressa sulatusuunissa.

Kaiken työn ja toimen lisäksi hän antoi aikaansa suomalaisen kulttuurin pariin toimien juhlissa runonlausujana sekä vieden taidokkaasti läpi useita osia eri näytelmissä.

Toivottaessani onnea tälle

Päivänsankari Selma Kronberg

siloposkiselle 100-vuotiaalle hän loihe lausumaan: "EIKÖS TÄMÄ OLEKIN NAURETTAVA JUTTU?" Sen jälkeen me yh-

dessä nauroimme, vesissä silmin.

Maila Andersson

SIGYN . . .
jatkoa sivulta 3

gista Barbadoselle päivän kauemmin.

Vielä vanhoilla päivillään Sigyn pystyi 7-13 solmun nopeuteen. Sigynin pisin yhden vuorokauden aikana kulkema meritaival lieenee 236 meripeninkulmaa, jolloin nopeus nousi 11,5:een solmuun.

Ristiin rastiin maailman merillä rahtia kuljettanut Sigyn päätyi museoalukseksi Åbo Akademian vastaperustettuun merihistorialliseen museoon 1939. Viimeisen kerran se purjehti 1950-luvulla Airistolla, jossa filmattiin elokuvaa "Lai- van kannella". Sen jälkeen Sigynin purjehdukset ovat supistuneet hinaajien avustuksella tehdyiksi telakkavierailuiksi.

Viime vuosikymmenellä Sigyn kunnostettiin ja restauroitiin perusteellisesti. Silloin uusittiin mm. kansi ja takila sekä osa kaarista ja kylkilau- doista.

"Silloinen Turun kaupunginjohtaja Väinö J. Leino lupasi tv-lamppujen loisteessa, että kun alus on korjattu, kaupunki kyllä rakentaa sille allastelakan."

"Tätä Aurajokirintaan kaa- vailtua betonitaskua olemme nyt odotelleet parisenkymmentä vuotta. Konsultin tekemät suunnitelmat ovat valmiit. Allastelakan kustannus- arvio on noin yhdeksän miljoonaa markkaa. Se tuntuu paljolta, mutta rakenteilla olevan Turku-hallin pelkkä tu- lostaulukin maksaa 3,7 miljoonaa markkaa", Montin vertaa.

Allastelakka otettiin suunnitelmiin mukaan Aurajoen län-

sirannan arkkitehtikilpailussa parisen vuotta sitten. Altaan sijoituspaikaksi ehdotettiin vanhaa hiilisatamaa lähellä Turun linnaa. Myös merihistoriallinen museo suunniteltiin siirrettäväksi sinne, lähemäs rantaa.

"Nyt ei vain tiedetä, milloin näitä kilpailun tuloksia ryhdytään toteuttamaan ja missä muodossa. Vuodet viilisevät ohi. Kyllähän museoväki jak- saa odottaa, ei siinä mitään. Mutta miten kauan Sigyn kes- tää?"

Vuonna 1975 Sigynin kan- nen alle asennettiin teräsvan- ne koko rungon ympäri. Sen tarkoituksena oli säilyttää run- gon pitkittäinen muoto. Van- ne on auttanut, mutta nyt on runko taas taipunut. Kaari on jo 50 millimetriä, ja sen näkee paljaalla silmälläkin. Keula ja perä ovat laskeutuneet, kaar- tuneet niin kuin kissan selkä. Myös keulan rautaiset pultit ovat alkaneet irtailla.

"Ainoa pelastus olisi saada Sigyn heti pois joesta omaan allastelakkaansa. Suunnitel- mien mukaan se laskettaisiin pohjaa vasten puisten pallien päälle. Alussa Sigyn pidettä- siin vedessä, mutta vuosien päästä puun solukkoon suih- kutettaisiin suoja-ainetta. O- peraatio on kallis ja aikaavie- vä, eikä tuloksista silti ole eh- dottomasti takeita."

Sigyn voitaisiin suojata po- lyglygoolipohjaisella aineella, jota on käytetty esimerkiksi Tukholman Wasa-laivassa ja yleensäkin suurikokoisia puu- esineitä konservoitaessa. Sen

jatkuu seuraavalla sivulla

Lepokodin Ystävien kuulumisia

Lepokodin Ystävillä oli 18- vuosijuhla 13 päivä tammikuuta Annan Majassa. Kahvin jälkeen kaikki istuimet tarvit- tiin ensimmäisestä penkkiri- vistä viimeiseen penkkiriviin.

Oli todella ilo nähdä, että kaikkialla arvostetaan Ystävi- en työtä ja tullaan suurella joukolla juhlaan, joka tällä ker- taan oli, sanoisinko juhlista parhain!

Alkumusiikkia: Palmu, Lam- pe, Jaakkola, Forster. He soit- tivat "Unkarilaisen marssin", "Itämaan ruusuja" ja slaavilai- sia säveliä.

Tervehdyspuheen piti Lepo- kodin Ystävien puheenjohtaja Hilka Uimonen. Tämän jäl- keen kutsuttiin lavalle Turisti- klubin puheenjohtaja Karl Ni- kula. Avustajana Hilka Uimo- nen hän paljasti Arvo Katajis- ton muutokuvan. Lavalle oli myös kutsuttu Arvo Katajisto.

Nikula puhui kiitoksen sano- ja Arvolle pitkäaikaisesta ty- östään Lepokotimme hyväksi. Arvo on ollut Lepokodin pu- heenjohtajana 10 vuotta, nel- jä vuotta varapuheenjohtaja- na, finanssikomiteassa 10 vuotta ja nyt jäsenkirjurina kaksi vuotta.

Arvo kiitti kaunein sanoin

häneen kohdistuneesta kun- nianosoituksesta. Kuten Hilka Uimonen lavalla sanoi: "Menevän miehen takana on usein nainen".

Niinpä tässäkin ja kutsui lavalle Arvon vaimon Eedit Katajiston ja hän sai kukka- sensa. Tämä hetki oli kaunis ja mieliinpainuva.

Laulua Elina Kuronen, säes- tys Palmu, Jaakkola, Hedlund. Hän lauloi "Muistojen laulun ja "Näin meille kerrotaan." Pianosoolo Charles Hedlund, teema musiikkia elokuvasta "Love Story". Viulduetto: Leo Jaakkola, Heimo Forster, säestys Janet Kivi. Schubert: "Serenade", Merikanto "Vals Lende". Laulua: Heino Vat- tulainen. Trumpettisoolo: Tau- no Kukko. Musiikkia: orkes- teri: Palmu, Hedlund, Jaakkola, Forster, Lampe. "Porilais- ten marssi", jota kaikki seiso- en kuuntelivat. Kuuluttajana oli juhlassa Terttu Mäki, ja hän osaa sen taidon jota jokainen kuuli- ja mielellään kuuntelee.

Ystävien terveisin
Minna Vilen

Lepokodin Ystävien vuosi- kokous oli 16. päivä tammi-

kuuta Lepokodin Pokela huo- neessa.

Ystävien puheenjohtaja Hilka Uimonen toivotti kaikki tervetulleiksi tähän vuoden ensimmäiseen kokoukseen. Hän kiitti kaikkia Ystäviä siitä suurarvoisesta työstä, mitä kaikki ovat tehneet Lepoko- timme hyväksi.

Kuulimme viime vuoden vuosikertomuksen ja tiliraport- tit. Viime vuonna olimme teh- neet lahjoituksia Lepokodille 13,342 dollariä.

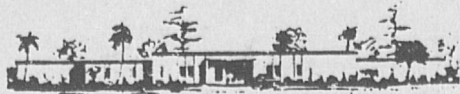
Johtokuntaan tuli valituksi entiset: Puheenjohtaja Hilka Uimonen, varapuheenjohtaja Selma Martesdottir, sihteeri Thelma Mattson, rahastonhoi- taja Margaret Johnston, jä- senkirjuri Helga Nikula. Johto- kunnan jäsenet: Salli Honka ja Hanna Hupli uusina jäseninä. Kirjeenvaihtajaksi Minna Vi- len.

Tulevat myyjäiset ovat 10. päivä helmikuuta, 10. päivä maaliskuuta ja 7. päivä huhti- kuuta. Vappukahviaiset ovat toukokuun 5. päivä. Juhannus- juhla kesäkuun 23. päivä.

Myyjäisissä tulee olemaan herkullisia leivonnaisia ja pal- jon tavaraa myytävänä.

Lepokodin Ystävien
terveisin
Minna Vilen

Floridan kuulumisia

Finnish-American Rest Home, Inc.
1000 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Tammik. 25, 1990
Kotimme sai surusanoman, asukkaamme Fanny Close kuoli tämän kuun 23 p:nä 85 vuoden ikäisenä. Otamme osaa omaisten suruun.

Kodissamme vierailee parasta-aikaa paljon Suomen turisteja. He ovat paossa pakkasia täällä ihanassa Floridan ilmastossa. Todella miellyttävää on heitä tavata täällä ja asukkaamme saavat aina mukavaa juttuseuraa.

Miellyttävistä musiikkihetkistä olemme jälleen saaneet nauttia, kun "Omat Pojat": Haapa, Jaakkola ja Hedlund, ovat sitä meille taidolla taas tarjonneet. Musiikki on kieli, jota jokainen ymmärtää. Niin vanhaa ja sairasta tuskin on ketään, etteikö musiikkimme koskettaisi.

Sydämellinen kiitos keskiviikkokaamusta Auttaville käsillemme. Te tuotte toden totta apua ja iloa taloomme.

Taivalkosken lauluryhmä sekä Hannes Juntunen pii-

pahtivat keskiviikkona laulemassa. Mr. Haapa säesti laulut.

Torstaina meillä oli harvinaisen vieras, maailmanmatkaaja Mauno Wilkkinen. Hän on poika, joka on poikennut 78 eri maasa ja polkupyörällä. Kiitos käynnistäsi, valokuvista ja juttutuokiosta.

Perjantaina meidän hopeahapsemme Emilia Kittilä, täytti 94 vuotta ja tarjosi juhla-kahvit koko kotiväelle. Sanokarille laulettiin ja Mr. Haapa johti musiikin. Tenho Tamsi puhui haukasti tälle reippaalle Miljalle. Me kaikki toivomme hänelle vielä virkeitä vuosia jatkossa.

Kiitos Marjatta Haapaniemelle villatakeista ym:sta, samoin Frans Bertelille Amerikan lipusta.

Huom! Lepokodin Ystävät pitävät myyjäiset jälleen helmik. 10 p:nä Annan Majassa. Siis 10 päivä helmikuuta!

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

SIGYN...

jatkoka edellisvultta

suihuttaminen puuparkkiin vie kauan, joten Sigyn suljettaisiin yleisöltä ehkä vuodeksi.

"On tietysti olemassa myös kuivalla maalla säilytettäviä museoaluksia, kuten Greenwichin Cutty Sark, mutta se on tiikkirunkoinen alus. Tiikki kuituu vähemmän kuin mänty ja tammi", Montin tietää.

Rungon räsistusta yritettiin vähentää parisen vuotta sitten niin sanotulla kuplalaitteella. Reikiä täynnä oleva letku kierrettiin veden alle rungon ympärille, ja letkusta nousee koko ajan ilmakuplia veden pintaan.

Kuplat pitävät veden sulana aluksen ympärillä. Siitä on ainakin kahdenlaista etua: jäät eivät paina alusta eivätkä revi sen tilkkeitä. Aikaisemmin jäät painoivat aluksen laituria vasten, jolloin runko oli kovilla. Jäät myös repivät laivan kylkiä ja saattoivat irrottaa tilkkeenä olevaa tervatriiviä, mikä aiheutti vuotoja ja vaatii toisinaan sukeltajan apua.

Kun Sigynin naapurina Aurajoessa lojuva toinen arvolaiva, Suomen Joutsen, uhat-

tiin viedä pääkaupunkiin, turkulaiset suuttuivat kuin ampieiset. Sigynin puolesta ei ole koskaan otettu kovin äänekäästi kantaa.

"Ehkä se johtuu siitä, että teräsfregatti on suuri ja valkoinen ja sen nimi on Suomen Joutsen", Montin tuumaa hivenen kateellisena. n on mustaakin mustempi. Pelkkä vuosittainen teräsväsi ei enää riitä. Tervan joukkoon sekoitetaan kimrökiä, jotta väri varmasti pysyisi pikimustana. Kesäisin aluksella on tavallisesti kaksi työntekijää maalaillemassa, korjailemassa ja takilaa rasvaamassa.

Turussa on viime aikoina puhuttu paljon siitä, miten tärkeää on kaupungin merellisen ilmeen säilyttäminen tulevaisuudessakin. "Vanhat alukset ovat silloin avainasemassa, varsinkin, jos telakatkin vielä lähtevät", Montin pohdiskelee. "Muoviset huvineet Aurajoessa eivät merellistä ilmettä luo."

Anneli Tukia
Matti Kivekäs, kuvat
(HS)

Uutisia New Port Richey:stä

NEW PORT RICHEY, FL - Hyvää uutta vuotta kaikille lukijoille!

Finnish American Clubin toiminta on hyvin vilkasta näin keskitalven aikana, kun lumilinnut taas ovat tulleet tänne. Meidän kuukausikokouksemme ovat aina ensimmäinen keskiviikko iltapäivällä kello kolme. Aina kokouksen jälkeen on Pot Luck -lounas. Tervetuloa joukkoon.

Syksyllä alkoi juhliminen Ida Johnsonin 95-vuotissyntymäpäiväjuhilla. Clubin jäseniä oli useita läsnä. Sillon Ida oli melko pirteä. Nyt hän on lepokodissa, ei liikeen hyvässä kunnossa.

Signe Beckman juhli 82-vuotisjuhlaa tyttärensä kotona - David ja Arlene Voit. Poika Kenny vaimoineen Two Harborista, Minnesotasta oli saapunut myös syntymäpäiväjuhlaan aivan odottamatta.

F.A.C. Clubilla juhlittiin Elizabeth Rengon 80-vuotissyntymäpäivää. Päivällinen kahdeksallekymmenelle oli laitettu. Tekijänä oli tytär Beatrice ja miehensä David Meyers. Ohjelma ja tanssit pidettiin aterian jälkeen. Kiitos kaikille teille avusta.

Vieraita Ruotsista oli Erkki Polkki, vaimo Esteri ja poika Eero. Sillanpään perhettä Teuvalta: Irma, Veikko ja Sinikka. Sitten Irma ja Jali Syvänen Jyväskylästä. Kaikki Elizabeth Rengon serkkuja.

Kiitospäivän aikana Keith ja Kimberly Meyers Lawrence, Kansasista kävivät isoäidin (E. Rengo) ja vanhempien (David ja Baetrice Meyers) luona.

Joulujuhla clubilla oli puurojuhla ja ohjelma onnistui hyvin. Uuden vuoden juhlaillallinen ja tanssit onnistuivat yli toiveiden. Hyvää vuoden alkua toivomme.

Toivo ja Helena Noireen luona vierailivat Helenin sisko ja veli. Sisko Salli Junno, Lahdesta, Suomesta, ja veli Pekka Peltonen, Oitista, Suomesta. Hilppa Lempiön luona vieraili sisko miehineen, Mr. ja Mrs. Robert Syvänen Cape God, Mass:sta.

Hilma Laakso on vierailut tyttärensä ja puolison luona - Helen ja Arnold Huhtelin. Hilma lähtee takaisin Lepokotiin, Lake Worthiin. Karen Yoder, Huhteliinin tytär Park Ridge, Ill:sta on täällä kylässä vanhempien luona.

Eino Hatunen ja Ida Johnson ovat tällä kertaa South Pines hoitolassa. Elizabeth Kalliomäki on Bel Air hoitolassa. Mary Crane on ollut pitemmän aikaa sairaana, oli leikkauspotilaana joulun jälkeen. Toivottavasti on jo kotona. Helmi Johansson asuu nyt New Port Inn nimisessä hoitolassa. Poikettaa huonokuntoisia katsomassa.

Beatrice ja David Meyers tekivät matkan Michiganiin,

tyttären ja vävyn neljän viikon ikäisen vauvan Bradenin hautajaisiin. Hän kuoli University of Michigan sairaalassa Ann Arbor, Michigan. Vanhemmat, Kimberly ja Arne McIntyre asuvat Rockford, Michiganissa.

Willard Salmi teki pikaisen matkan Ylä-Michiganiin. Willardin äiti, Mayme Salmi, 91 v. kuoli jouluk. 31 p:nä 1989. Keväällä haudataan Toivolaan, Mich:in. Otamme osaa teidän suruunne.

Clarice ja William Stafford enivät Ylä-Michiganiin, Claricen äidin hautajaisiin. Äiti, Mrs. Impi Salli, kuoli tammik. 14 p., Covington, MI:ssa. Hän oli ollut hoitolassa pitemmän ajan.

Vuotuisella vierailulla Beatrice ja David Meyersin luona olivat Finn Ladies of Chicago: Taru Berg, Lisbeth Grillos, Auli Hartikainen, Anja Hjelt (Rhinelander, Wisconsinista), Toni Laakso ja Christiina Newenhouse. Anja ja Beatrice ovat muuttaneet pois Chicagosta, mutta ovat vielä jäseniä Finn Laydien ryhmässä. "Tytöt" tulevat tänne sulamaan talvikylmästä.

Ralph ja Sylvia Rantala juuri saapuivat tänne. Sylvia on ollut lääkärin hoidossa korvan takia, nyt kuitenkin hän voi hyvin. Margaret Pender ja Dorothy Nyback ovat myös olleet huonokuntoisia eli huonossa terveydessä. Saapas sanoa, että koko talven. Nyt alkaa kuulostaa hieman paremmalta. Toivomme sairaille pikaista hyvinvointia.

Elizabeth Rengo

Floridan Suomalaisten Aseveljien tiedotus

Yhdistyksemme jäsenten keskinäiset erimielisyydet pari vuotta sitten jakoivat toimintamme kahdeksi eri johtokuntien alaiseksi ryhmäksi.

Yhteisten neuvottelujen tuloksena on tammikuun 22 päivänä 1990 ryhmien kesken allekirjoitettu sopimus, jolla on ratkaistu kaikki vallinneet erimielisyydet.

Sopimuksessa on sovittu seuraavaa:

- Rekisteröity yhdistys "Finnish War Veterans in Florida, Inc." jatkaa edelleen toimintaa ja kokoontuu Suomalaisessa Lepokodissa, Lake Worthissa.

- Neuvottelujen aikana on perustettu toinen rekisteröity yhdistys nimeltä "Finnish War Veterans Support Foundation, Inc." (Veteraani Tuki), joka kokoontuu 200 S. Waterway Drive klubihuoneistossa, Lantanaassa.

- Sopimukseen liittyvistä yksityiskohdista on sovittu eri sopimusliitteillä.

- Molemmat sopijapuolet sitoutuvat noudattamaan toiminnassaan hyvää yhdistys- ja asevelihenkeä, joka velvoittaa myös jäseniä sopimuksen mukaiseen toimintaan.

Ryhmiensä puolesta
sopijapuolten johtokunnat

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkkeitä kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjavaraa kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Raivaaja

25 vuotta sitten

2. helmikuuta, 1965

LANTANA, FLA - Tämän kirjoittaja on lukenut Raivaajaa vuodesta 1912 alkaen. Olin silloin Suomessa, Oulun Työväentalon ravintolassa tarjoilijana. Lukutupa tuli Raivaaja...Mieli teki päästä tänne kuuluisaan maahan...Niinpä sitten valkeni se päivä, että sisko laittoi "tiketin" niin kuin sitä silloin tehtiin...

Saavuimme Raivaajan syntymäkaupunkiin. Siskolleni tuli Raivaaja. Kun pääsin alkuun ja sain työpaikan, niin Raivaajaan se oli vapaa-aikojeni seuralainen. Hupainen seuralainenhan se olikin...

Niin sitä on matkattu tämän Raivaajan kanssa yhtä matkaa. Oltu aikoinaan reippaita ja toimintatarmoisia. Nyt saapuvat iltahetket, niin Raivaajalle kuin sen lukijoillekin. Me toivomme, että Raivaaja jaksaisi elää kanssamme loputkin elämänvaiheet...

Elsie Rautio

50 vuotta sitten

29. tammikuuta, 1940

Verisiteet kutsuvat amerikkansuomalaisia apua huutavain veljiensä ja siskojaan avuksi Suomessa heidän urheassa kamppailussaan kotiansa, vapautensa ja uskontonsa...puolesta.

Menkäämme siis Suomen avuksi siten kuin se meille on mahdollista ja sitoutukaa jokainen amerikkansuomalainen osaltanne lähettämään vähintään yhden dollarin kuukaudessa Suomen käytettäväksi siten kuin he parhaiten näkevät. Siis "Kootkaamme kotemme kekohon!"

Apuhun urhean kansan!

Ystävällisesti ehdottaa
August Nikula

75 vuotta sitten

30. tammikuuta, 1915

Minä allekirjoittanut vaadin, että Oskar Matson peruuttaa väärän ilmiäntönsä, joka oli julaistuna Fitzwilliamin postikonttorin seinällä tammikuun 13 - 14 päivänä 1915, minua koskevasta vangitsemisesta, jota ei ole tapahtunut. Peruutuksen voi tehdä julkisesti Raivaajassa. Jollei O. Matson peruuta ilmiäntöään, niin käytän hyväkseni virallisia toimenpiteitä.

Evert Rinne
Box 222,
Fitzwilliam Depot, N.H.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION,
New York, N.Y. 10017

Oheinen Antti Heikki Björnin (1882-1927) muistopuhe julkaistiin ensimmäisen kerran Raivaajassa vuoden 1927 alkupuolella. Björnin tytär Laimi Laven, Lantanasta lähetti kirjoituksen kuvineen toimituksemme.

Mielellämme julkaisemme tällaisia kirjoituksia toistamiseenkin, sillä uusille lukijoillemme kyseiset henkilöt ovat täysin tuntemattomia. Nämä kirjoitukset ovat erinomaisia katsauksia amerikkansuomalaisten historiaan.

WARREN, Ohio - Tammikuun 18 päivän iltana 1927, korjasi kuolema joukostamme toimeliaan toverin, A.H. Björnin, miehuuden parhaassa iässä. Björn oli syntynyt Närviöella Jurvassa, Vaasan läänissä, marraskuun 4 päivänä 1882, joten hän oli kuollessaan 44 vuoden 2 kuukauden ja 14 päivän ikäinen.

Amerikkaan hän tuli jo nuorena, 19-vuotiaana poikana, asettuen asumaan Worcesteriin, Mass., josta hän sittemmin muutti Monessiin ja sieltä Connelvilleen, Pa., jossa hän oli neljä vuotta ja sittemmin Warreniin noin 13 vuotta sitten.

Työväenliikkeessä hän on ollut jo nuoresta jatkuvasti. Hän yhtyi silloiseen työväenyhdistykseen Worcesterissa, jossa siihen aikaan alettiin julkaisemaan Työmies-lehteä, joten Työmiehen silloinen toimittaja V. Kosonen oli yhteiskunnallisella areenalla hänen elämänpolkunsa ensimmäinen ohjaaja.

Hän seisoj suomalaisen sosialistijärjestön mukana selvällä, sosialistipuolueen kannalla läpi kaikki pahimmatkin myrkyt, josta hänellä oli monelta taholta jatkuvasti vihaajiaakin.

Mitkään eivät voineet hänen luottamustaan sosialistipuolueeseen järkyttää. Hän ei uskonut, eikä luottanut mihinkään ennen kuin oli itse sen ottanut itsellensä selviöksi: "onko tuo oikeen vai onko väärin?"

Hän luki kaikki mitä käsiinsä sai ja tämän takia hän ei myös mennyt kaikkien mielenkuohujen mukaan.

Vanhoillisten vihan ja vainon alaiseksi hän joutui ensi kerran Worcesterissa, puolustaessaan V. Kososta, joka erään pienen hautajaisissa pitämänsä puheen johdosta joutui pappien ja raittiusseuraisten hyökkäyksen kohteeksi.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passiymsä asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

si.

Tämä tapaus loi hänelle katekeran muiston vanhoillisuutta kohtaan. Usein hän mainitsi miten räävittömästi vanhoilliset vääristivät ja miten kauheaksi kuvailivat samaisen hautajaistilaisuuden (josta mainitaan Työmiehen kymmenenvuotis-julkaisussakin siv. 11).

Tuplajuulaismyrskyn aikana hän joutui tuplajuulaisten vihan kohteeksi siitä huolimatta, että hän yritti joskus olla hyvinkin vaitelias. Suomen eduskunnassa sanotaan Päivärinnan aikoinaan pitäneen sanalukuun nähden lyhimmän puheen, mitä siellä on pidetty, sillä hän sanoi vain yhden sanan eräästä lakiehdotuksesta väiteltäessä: "tapettava."

Björn piti vielä lyhyemmän puheen Amerikan suomalaisten sosialistien edustajakoukussa Smithvillessä v. 1919. Hän pyysi puheenvuoroa sanoaksensa sen miten häntä oli matkalle lähtiessä evästetty.

Puheenvuorot olivat kuitenkin laukilla ynnä muilla "suuruuksilla", joten hän sai puheenvuoron vasta vuorokausien kuluttua, jolloin hän nousi ylös ja aikansa mulkoiltuaan puhutuvastaan juopuneita edustajia ja sanaakaan sanomatta istui alas.

Björn oli ensimmäinen, jonka tiedämme yhteiskunnallisten mielipiteittensä takia Monessen, Pa:ssa joutuneen terästrustin mustalle listalle. Ikäänkuin yhteisestä sopimuksesta vihasivat häntä terästrusti ja tuplajuu silloin siitä, että hän seisoj sosialistipuolueen puolesta.

Hän oli Monessenin peltimyllyssä työssä siihen aikaan kun hänet valittiin Smithvillen edustajakoukukseen edustajaksi. Kun hän lähti edustajaksi, niin paasien taholta annettiin tämän kirjoittajalle tietää, ettei Björnina enempi työpaikkaansa päästetä.

Maailmansodan seurauksena nousivat kommunistimyrskyt. Silloin taas löydämme hänet ahkerasti tutkimassa, mikä suunta on oikea ja mikä väärä. Toisen niistä suunnista täytyy olla väärä.

Kun tuli aika, jolloin tarvittiin varmaa, selvää ja päättävää kantaa hän oli valmis astumaan esiin ja sanomaan kurssilematta, mikä oli hänen mielipiteensä.

"Tämän pitäisi teille jo it-

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

A. H. Björn

sellennekin irvistää, kun jäsenet, jotka eivät ole koskaan olleet sosialistipuolueessa tulevat nyt äänestämään itseensä ulos sosialistipuolueesta", sanoi hän, kun hajottavat haalivat kaikilla konsteilla uusia jäseniä äänestämään osastoa eroon sosialistipuolueesta.

Tästä hänelle luettiin kuolemantuomiota ja odotettiin aikaa "milloin saataisiin asettaa seinää vasten..."

Hänet löydettiin aina jossakin toimessa. Hän oli aina ensimmäinen osastossa ottamaan toimen vastaan kun häntä ehdotettiin ja siksi hänellä oli välistä niin paljon toimia, ettei itsekään kaikin ajoin tietänyt mitä pitäisi ensin tehdä.

Hän nauttii siitä, että sai toimia, mutta tämä toimien paljous oli myös kyllä syynä hänen terveytensä heikkemiseen.

Suomessa hän kävi puolitoista vuotta sitten katsomassa vanhaa äitiänsä, jonka aikoi tuoda mukanaan tänne, mutta äiti kuitenkin jäi mökkiinsä asumaan mieluummin kuin lähti tähän maahan poikansa mukana.

Terästehtaissa hän raatoi yli neljännesvuosisadan kulluttaen miehuuden voimansa. Warrenin peltimyllyssä hän oli pesämiehenä suurimmassa myllyssä pisimmän ajan kuin kukaan toinen. Se hänet heikensi niin, että erään kerran joku vuosi sitten uintireissullaan, ollen ylettömän kauan järvestä, sairastui maksatautiin, joka oli vähällä viedä hänet jo silloin haudaan.

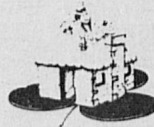
Hän ei enää parantunut entiselleen, sillä myöhemmin se kehittyi syöpätaudiksi maksassa, joka teki elämästä lopun.

jatkuu sivulla 13

FOR SALE RESORT RESTAURANT MOTEL COMPLEX

Directly on Route 32, Greenville, NY
64 + acres - near Albany - 20 minutes
to Windham Ski Lodge - good condition

Asking \$525,000

SHAMROCK REALTY CO.
(914) 831-8400 or 897-5718

The Robert H. Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC. FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Kuolleita

Lily Jämsä

FITCHBURG - Lily J. (Saariaho) Jämsä, 91, Nichols Road, kuoli tammikuun 20. päivänä Highlands Nursing -kodissa.

Hän syntyi 16. maaliskuuta 1898 Alavudella, Suomessa, Tuomas ja Maria (Hakala) Saariahon tyttärenä. Yhdysvaltoihin hän tuli 1920, ja asui 50 vuotta Westerlyssä, R.I., ennen kuin muutti Fitchburgiin 1979.

Hän oli Suomalaisen Kul-taisen län Kerhon jäsen.

Hänen miehensä Emil Jäm-sä kuoli 1970.

Häntä jäivät suremaan kol-me sisarta, Siiri Sundvall ja Eila Nousuniemi Fitchburgis-sa, ja Tuovi Mäntylä Suo-messa; sekä sisarten lapset.

Vainaja haudattiin First Hopkinton hautausmaalle, Ashaway, R.I. Hautajaisjärjes-telyistä huolehti Bosk Funeral Home, 85 Blosson St.

Vainajaa voi muistaa teke-mällä lahjoituksen Raivaajan tukemisrahaston hyväksi. väen kesken. Paikallinen te-levisio kävi myös ikuistamssa tapahtuman.

Aliina Syväri

FITCHBURG - Aliina (Hakka-rainen) Syväri, 104, 140 Edlee St., kuoli 24. tammikuuta Hil-crest Nursing Home'ssa.

Hän syntyi 16. helmikuuta, 1885 Kivijärvellä, Suomessa

Matti ja Anna Hakkaraisen tyt-tärenä. Hän muutti Michiga-niin 1903 ja sieltä seuraavana vuonna Fitchburgiin.

Syväri kuului Kalevan Nais-ten Kantelettaren Tupaan.

Suremaan jäi poika, Ray-mond Syväri Fitchburgissa; kaksi lastenlasta, Elizabeth Marotta ja Barbara Atkinson, molemmat Fitchburgissa; kol-me lastenlastenlasta, sekä useita sisarten lapsia ja lap-senlapsia.

Hänen miehensä, Oscar Sy-väri, kuoli helmikuussa 1950.

Hautajaiset pidettiin Bosk Funeral Home'ssa, 85 Blossom St. Edesmennyt haudattiin Forest Hillin hautaus-maalle.

Grace Marjomaa

FITCHBURG - Grace M. (Ladd) Boucher Caldwell Mar-jomaa, 80, 192 Marshall St., kuoli perjantaina 19. tam-mikuuta Burbank Hospitalis-sa.

Hän syntyi 17. tammikuuta 1910 Methuenissa Charles O. ja Martha J. (Buck) Laddin tyt-tärenä. Fitchburgissa hän asui vuodesta 1953. Sitä ennen hän asui Attleborossa, jossa hän oli koruteollisuuden palveluksessa.

Hän oli Lady Emma Chapter

No. 27:n; Order of the Eastern Starin, Ladies Auxiliary to the Encampmentin, Alpha Chap-terin, Past Noble Grandsin sekä American Association of Retired Persons -järjestön jäsen. Hän toimi myös Pearl Hill Rebecca Lodgen sihtee-rinä.

Häntä jäivät suremaan avio-mies Henry M. Marjomaa; viisi poikaa, Raymond Boucher, Attleboro, William Boucher, Norton, Robert Boucher, Fitchburg, Allen Boucher, Hampstead, N.H. ja Robie Caldwell, Fitchburg; kaksi ty-tärtä, Mildred Perry ja Noella Peterson, molemmat Attlebo-rossa; veli Robert Ladd, Frankfort, Ky., sekä 35 las-tenlasta ja 24 lastenlasten-lasta.

Hautajisten pitopaikkana oli Bosk Funeral Home, 85 Blossom St., Fitchburg. Edes-mennyt haudattiin Forest Hil-lin hautausmaalle.

Ralph Heikkinen

PONTIAC, MICH. - Ralph Heikkinen, 78, tunnettu jalka-palloilija, kuoli tammikuun 11. päivänä sydämen toiminta-häiriöön.

Heikkinen sai All-America -kunnianosoituksen pelates-saan puolustajana Michiganin yliopiston jalkapallojoukku-eessa.

Hän pelasi lyhyen ajan am-mattilaisena entisessä Brook-lyn Dodgers -joukkueessa, josta hänet leikattiin 1939.

Heikkinen oli 20 vuotta asi-anajajana General Motors -yhtiössä. Hän oli itse paran-tunut alkoholismista, ja johti työpaikallaan alkoholistien hoito-ohjelmaa.

"Ja minä olen mielelläni uh-raava kaikki, uhraava itseni. . ." (2 Kor. 12:15)

Nämä sanat lausui Paavali, mies, joka todella uhraasi it-sensä evankeliumin puolesta. Jeesus sanoo itsestään, "Mi-nä olen se hyvä paimen... Hyvä paimen antaa henkensä lam-masten edestä." (Joh. 10:11) Tässä on kaksi esimerkkiä ih-misen äärimmäisestä uhrista - hengestä/elämästä. Kerro-taan miehestä, nimeltä Watch-man Nee (kiinalainen evanke-lista, joka eli ja toimi tämän vuosisadan alkupuolella). E-rään kerran hän palasi väsy-neenä kotikaupunkiinsa työskenneltyään kauan aikaa ken-tällä evankeliumia levittämä-sä. Hän oli nyt heikko, sai-raallinen, kulki keppiinsä tu-keutuen. Hän oli työssä ku-lunut ja murtunut.

Sitten hän tapasi erään en-tisistä, yliopistovuosien aikai-sista professoreista. He viet-tivät aikaa yhdessä, keskus-tellen. Tämä jo vanhentunut professori sanoi Neelle jotain tähän tapaan, "Kuulehan nyt, opiskeluaikoinasi me arvos-timme sinua suuresti ja us-koimme, että saavuttaisit jo-tain suurta elämässäsi. . . Väi-tätkö, että olet joutunut tuo-hon pisteeseen elämässäsi. . . (Siis) . . . Oletko yhä samassa vaiheessa, ilman menestystä, ilman mitään näytettävää. . . ?"

Kuullessaan tuon huomau-tuksen, Watchman Nee halusi purskahtaa itkuun. Hän oli menettänyt kaiken, uransa, terveytensä. . . Oliko mitään näytettävää? Siinä hetkessä hän todella käsitti mitä tar-koittaa se, että Pyhä Henki asui hänessä. . . Hänen sydä-mensä täyttyi ilolla. Hän iloitsi

siitä, että oli saanut käyttää elämänsä Jumalan hyväksi.

Kerran Pietaria alkoi vaivata eräs asia, ja hän toi asian Jeesukselle. "Niin Pietari ru-pesi puhumaan sanoen hä-nelle: 'Katso, me olemme luo-puneet kaikessa ja seuran-neet sinua.' Jeesus sanoi, Totisesti minä sanon teille: ei ole ketään, joka minun tähteni on luopunut talosta tai veljistä tai sisarista tai äidistä tai i-sästä tai lapsista tai pelloista, ja joka ei saisi satakertaisesti nyt tässä ajassa taloja ja veljiä ja sisaria ja äitejä ja lapsia ja peltoja, vainojen keskellä, ja tulevassa maailmassa iankaik-kista elämää." (Mark. 10:28-30)

"Vainojen keskellä. . ." O-lemmeko me unohtaneet, että Jeesuksen seuraajan elämäs-sä on paljon todellista vaivan-näköä, uhrausta, jopa vainoja, joskin siinä on runsaasti ju-malallista siunaustakin? Us-konelämä on niinkuin kolikko jossa on kaksi puolta: Yhdellä puolella on pelastus, anteek-siantamus, ilo, rauha, rakkaus. . . toisella puolella on itsensä kieltäminen, ristinsä kantami-nen, uhraaminen, kärsimys. . . Jeesus sanoo (Lu 9:23) ". . . Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsen-sä, ja ottakoon joka päivä ris-tinsä ja seuratkoon minua." "Kieltäköön itsensä!"

Mikä vaatimus haaste tässä ajassa elävälle ihmiselle. Mi-kä vaatimus aikana jolloin ih-miselle huudetaan, "täytä it-seäsi, toteuta itseäsi, korota itseäsi, kehitä ja valista itseä-si. . . ! Jeesus sanoo, "kieltä-köön itsensä! . . . MIKSI? Siksi, että kun ihmisluonne riisu-taan sen alastomimpaan a-suun, sieltä paljastuu synty-mästä saakka voimakkaasti, jopa intohimaisesti kehittynyt ITSE MINÄ; ITSE MINÄ, joka epätoivoisella vimmalla halu-aa olla HALLITSIJÄ. Ihmisen luonnostaan kehittynyt asen-ne lapsuudessa, nuoruudes-sa, keski-ikässä ja vanhuudes-sa on perustaltaan HALLITUS-KYSYMYKSI.

Ihmissuhteet perustuvat sii-hen, että kuka hallitsee ketä ja missä mitassa ja milloin. . . jne. Ihminen tahtoo hallita. Mutta raamattu näyttää mitä tapahtui kun ihminen otti vallan käsiin-sä. (Lue 1 Mo. 3 -luku - syn-tiinlankeemuksesta ja sen seurauksesta). Kun ITSE MI-NÄ on johdossa, se tarkoittaa lopussa kuolemaa.

jatkuu sivulla 11

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia vuodesta 1896

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR A. NORDGREN

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means,
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462

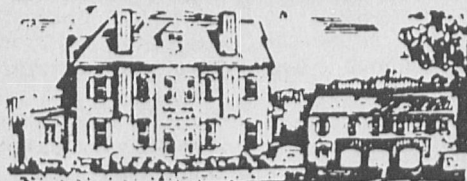
Tel. 582-4124

David Jarvi

Funeral Director

Puhumme Suomea

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

*The Finnish-American***RAIVAAJA****On Raivaaja's 85th**

Today Raivaaja turns 85. This continent has witnessed the birth of hundreds of Finnish language newspapers but most of them have been short-lived. Raivaaja is one of the few to reach the venerable age of 85 years.

Raivaaja was founded because it was needed. In the early days it was the voice of the American Finnish labor movement educating its readers to understand the principles and rules of democracy. At the same time the paper served as a bridge to the former native land and linked the Finns living in this country.

As the times change so does Raivaaja. Even though the socialist movement in the USA has disappeared, Raivaaja still believes in equal rights, human rights and global peace.

Today Raivaaja is a paper for all Finnish Americans. Not a privately owned business, Raivaaja's shareholders represent a broad spectrum of Finnish American organizations. The paper is still a bridge to Finland, giving news and information not usually found in other American papers. It also reports happenings in Finnish American communities across the country.

We are planning to publish a special 85th anniversary issue on May 2. Our plan is to produce a rich and varied number - and that's why we are turning to you. We are asking you to participate in the making of this particular Raivaaja.

If you worked at Raivaaja, we need your stories and recollections. We are not only interested in the stories of the editors or the business managers but from all aspects of the production, from paperboys to janitors. Maybe you know of a relative, now passed away, who used to work at Raivaaja. We want those stories, too.

We are also interested in Raivaaja's readers and want to find out why you read the paper. How long have you been regular readers and how did you find out about the paper? Write to us.

All articles and possible photographs should be at Raivaaja by April 15. With the input of you, our readers, we can present an issue worthy of the dedication and efforts of so many people these past 85 years.

Letter to the editor

Dear Finnish Friends,

There appears to be some confusion concerning my whereabouts and I would like to clarify my situation to the many I have had the pleasure of getting to know in the course of Finnish heritage work.

I have not been associated with Suomi College since August 1989. Despite my distinguished record, I was not allowed to continue work as teacher and archivist. I was offered one "option," that of becoming a fundraiser for the so-called "Heritage Center."

In life we are called upon to make moral choices. I feel that I could not serve the cause of

Finnish heritage work by focusing on collecting monies for Suomi College.

Rather, I believe that community service - through activities such as applying professional standards to preservation work and teaching through the sharing of knowledge accumulated over many years of study and research - is essential to heritage work.

For over five years it was my great pleasure to have been able to help so many of you whether you were seeking lost relatives, writing books and articles, getting ready to visit Finland, or learning to speak Finnish. I have delighted in your stories of success and am pleased that missing links I may have helped locate brought you great satisfaction and helped you explore your personal histories and identities. It became no longer possible for me to do such work at the college.

Many of you have kindly kept in touch. For those of you who have been wondering about me, I would like you to know that I still live in Hancock. If any of you are exploring heritage issues and need assistance, I also would like you to know that I am only a letter or a phone call away. If I can continue to help anyone using my experience in Finnish studies, I would be happy to do so. With best wishes for the new year.

Marsha Penti
Hancock, MI

New Port Richey, FL

Upcoming events in February on the calendar of the Finnish American Club, corner of Delaware & Madison, include:

February 7 - Membership meeting and pot luck, 3:00 p.m.

February 10 - a Valentine Dance from 8 to 11 p.m.

February 16 - a Fun Night and pot luck; cards and games.

February 24 - "Laskiainen" pea soup dinner and dance starting at 5 p.m.

Every Thursday activities at the Finnish American Club include Folk Dance groups meetings, 10:00 a.m.; Chorus at 1:00 p.m.; and Social night with bingo from 6 to 8:30 p.m.

The Finnish American Club says *Tervetuloa* to all residents, Snow Birds and visitors!

NEW YORK, NY

Studio space for Finnish artists

The Finnish Association of Architects (SAFA), The Artists' Association of Finland SIS, and The Finnish Association of Designers (ORNAMO) established the Finnish Foundation for the Visual Arts in the United States in 1989. The Foundation has recently found premises in Manhattan.

Location

The address of the two studios is 32 North Moore Street. The recently renovated building is located in TriBeCa, a five minute walk from SOHO galleries. The total area of the artists' lofts is 3200 sq. ft. A third studio of about 800 sq. ft. is at 179 East 93rd Street, near the large museums.

The founding organizations

All three founding organizations have an influential position in Finnish society and in the country's cultural life. Each comprises almost all of the professionals in its field. The background of the associations is ideological, their goal being to promote different fields of arts and awareness of them. The associations also watch over their members' professional, financial, and legal rights.

The Finnish Association of Architects (SAFA) is just under 100 years old, and is made up of almost 2,000 academically trained Finnish architects, including building designers, town planners, researchers, civil servants, and entrepreneurs.

SAFA's most impressive publication is *ARKKITEHTI - Finnish Architectural Review*, which features the most interesting examples of Finnish architecture and follows international developments. The journal is on sale in New York at Urban Center Books.

The Artists' Association of Finland (SIS) has recently celebrated its 125th anniversary. SIS has about 1,000 members in its professional organizations, including painters, sculptors, and graphic artists, and also over 40 local art societies. The association publishes *TAIDE* magazine and literature about the visual arts.

Established in 1911, the Finnish Association of Designers (ORNAMO) represents a total of 1,100 fashion designers, interior architects, industrial designers, textile artists, and craftsmen.

The Foundation

The Foundation Board is made up of chairman Antero Kare (SIS), vice chairman Kaarin Taipale (SAFA), and members Ulla-Maija Vikman (ORNAMO), and Garth Castrén, the Finnish Consul General in New York. The Foundation's primary activity is awarding grants in the form of working premises. Architects, artists, and designers can live and work in the Foundation's premises in New York

for one to 12 months.

In the future, the Foundation will expand its activities in order to provide a forum for Finnish visual arts in North America. The plan is to form a contact network of professionals, to curate exhibitions, to distribute information, and so on.

Funding for the Foundation is provided by annual appropriation from the Finnish Ministry of Education, and by contributions from private donors. The Foundation is currently preparing its registration as a non-profit organization in the United States.

History

It is more than 15 years since artist Antero Kare and architect Stuart Wrede, who is currently head of the architecture and design department of the New York Museum of Modern Art (MoMA), suggested acquiring studios for Finnish artists in New York. The project developed slowly until Antti Lassila, a well known artist himself, was appointed Finnish Consul General in New York. The Foundation's commitment to the whole spectrum of the visual arts was worked out together with the Ministry of Education.

The first grant holders will be moving to New York in February 1990. From 20 to 30 artists will be working at the center each year.

Why New York?

The experience of exploring the enormous exhibitions and archives of New York's museums and galleries is on the schedule of each grant holder. In addition to the permanent collections of The Museum of Modern Art, the Metropolitan Museum, Whitney, and Guggenheim, their exhibitions are often historically significant. The many universities located in or near New York - Columbia, NYU, Cooper Union, Princeton, Yale, MIT, with their excellent libraries - will provide an ideal, polemic atmosphere for researchers.

An incredible number of internationally acclaimed artists, architects and designers work in New York both in regular practices and in studios in SoHo, NoHo, East Village, and Hoboken. Any artist who wants to confront an audience familiar with both art history and the concerns of contemporary art, the world's most informed audience, will turn up in New York. The schools of art and art history provide a foundation for knowledge about the visual arts, but the most important reason for the existence of the professional audience is the city's 400 galleries and 15,000 artists.

Finland Information
Consulate General of Finland
New York, NY

Sauna bucket award

ST PAUL, MN - The 1989 recipient of the traveling Sauna Bucket Award presented by FACA annually is Jon Ketokoski. During his presentation at the Pikkujoulu dinner, Elmer Mattila recognized Jon's work:

"Jon Ketokoski has given many hours of his time to increase the visibility of our group. Each month our members receive an excellent newsletter. One member responded on our membership survey last year, that 'Jon is doing a Sauna Bucket Job as our newsletter editor!' He has been newsletter editor for two multi-year terms."

"Jon was on the FACA Board from 1985-87 and served as Secretary and Treasurer during his term. He has impressed us with his knowledge of the Finnish community and his commitment to our Finnish Heritage."

"He has given time to the Sallolampi Foundation Board, as well as hundreds of hours of time to the Koivun Kaiku Kantele Ensemble."

"We know him best for his response 'It's no problem.' It was no problem when the FACA Board chose this year's recipient. The first and only name mentioned was Jon 'It's No Problem' Ketokoski."

"The 1988 winners, Kathy and Dennis Jackson, presented the Sauna Bucket Award to John."

- Marlene Banttari in the
Finnish American Cultural Activities Newsletter

Hamden, CT

Lodge 205 of the Order of Runeberg will celebrate the birthday of their namesake this Friday, February 2, with a meeting and song fest at Christ Lutheran Church, 600 Shepard Ave. The meeting will begin at 7:30 p.m.

The songfest will feature Karen Minkinen Page. Karen is well known for her singing and has performed at FinnFests in Delaware and Massachusetts. In addition, Karen has sung in Fitchburg at Saima Park and in Rutland at the Finnish American Club.

Refreshments will be served. Upcoming dates to remember include a St. Urho's Celebration on March 16 and the April 27 meeting at Havumäki's in Cheshire.

For more information about Runeberg Lodge 205 contact Brenda Nousiainen at 272-0502.

Remembering A. H. Björn

This eulogy of Antti Heikki Björn (1882-1927) by Frank Heiskala of Warren (OH) was originally published in Finnish in Raivaaja in early 1927. The translation is by Björn's daughter Laimi Björn Laven of Lantana, FL.

A photograph of Björn appears on page 00 along with the eulogy in the original Finnish.

Thank you Laimi Laven for sending the eulogy with translation and photograph.

Finnish American history (and, indeed, Finnish history, too) is full of interesting people who should not be forgotten. With the help of our readers and friends, much, much more of our heritage can be recorded for the benefit of the present and the future.

So we ask you to participate. Send in your stories and photos. And, while we are on the subject, there are certainly a lot of living people worth knowing about also. Past, or present, the subject material for articles is limitless.

In his prime of life death took from our midst A.H. Björn on January 18, 1927.

Björn was born in Narvijo, Jurva, Vaasa, Finland November 4, 1882. He came to America at the age of 19 to Worcester, Mass., later moved to Monessen, Pa., then to Connesville, Pa., and four years later moved to Warren, Ohio, residing there for 13 years.

At an early age Björn became interested in the labor movement. While living in Worcester he joined the workingmen's association. During that time a Finnish newspaper began publication edited by V. Kosonen. Björn was attracted to Kosonen's high ideals and it was his first introduction to politics.

Björn staunchly supported the Finnish Socialist Party through violent and disturbing times.

Because of his honesty and straight forwardness he made many enemies. He was a true believer of the truth. Nothing could change his mind. He would not be influenced by rumors until he found the source and then questioned "is it right or wrong?"

He read whatever he could get his hands on and was not a follower of every new whim. The conservatives and religious groups took offensive actions against Björn when he defended Kosonen's funeral speech. This episode left him disillusioned and left its mark about the unfair tactics and how he became the butt of hate all due to Kosonen's speech.

When the stormy controversy over the IWW politics surfaced, they, too, attacked Björn although at that time he did not voice his views.

According to a story in the Finnish Parliament, a Mr. Päiväranta was known for the shortest speech on record, he said only one word on a proposal: "veto".

But Björn kept a shorter speech ever recorded at the American Finnish Socialist meeting held in Smithville in 1919. His request for the floor was not acknowledged until the second day as all the important delegates were heard the first day. When he was called to speak, Björn got up, scowled and looked at the half inebriated delegates and, without saying a word, sat down.

Björn was one of the first Finns who dared to voice his opinion on the wealthy and large steel trusts. He was blacklisted in Monessen steel mill. The irony was the big trusts and IWW both attacked him because he stood for freedom of speech and justice for all. At the time he was elected as a delegate to the Smithville meeting he was employed by the Monessen steel mill. When he returned he was advised he no longer had a job.

During the World War began the intense hostility and aversion to the Communist Party. Again Björn researched and studied which political party was right or wrong. One had to be the wrong one.

When the time came to make a choice he stepped forward at a meeting and without any fancy speech said "This should be clear to all of you, when members who never bothered to take out membership in the Socialist Party come now to vote themselves out of the party".

The opposition were vandalizing the Finnish Halls. They rounded up new members to vote the clubs out of the Socialist Party. When Björn defied their actions he received many death threats and they hoped "we could put him against a wall".

Björn was dedicated to the Finnish Hall, was first to volunteer his time. Consequently at times he was deluged with so many commitments he was confused which job had priority. He thoroughly enjoyed all the activities but it was also a contributing factor to his failing health.

Björn visited his aged mother in Finland with the plan of bringing her to America. But his mother preferred to live in her cottage.

For 25 years Björn worked in the steel mills requiring physical stamina. In the Warren steel Mill he was employed as a heater in the mill's open hearth ovens. He had a record of holding on to this job longer than any other man.

While swimming in Lake Erie he swam until he was exhausted and became ill with jaundice and almost died. He never fully recovered and later on his life

was diagnosed as cancer of the liver to which he succumbed.

Raivaaja was precious to Björn, so precious that every day on his deathbed he waited for the mail delivery.

When he slept away the Raivaaja was on his chest. Sitting beside him was his oldest daughter and she did not know his sleep was eternal until other family members realized what had happened.

Mourning are his wife, Josephine Björn, two daughters Mrs. Tyne Falkenberg of Darlington, Md., and Miss Laimi Björn living at home, and his aged mother Ulrika Björn in Finland and a sister Mary Larson of Merrimack, MA.

Björn had many devoted friends and his share of enemies. The enormous display of flowers and large attendance of mourners proved they wanted to honor this man and bid farewell to a greatly admired friend.

In Warren among the Finns this was the largest funeral, the abundance of flowers and the funeral procession was outstanding.

Language elderhostel

MOORHEAD, MN - The Continuing Education office at Concordia College will host a Finnish Language Elderhostel session Sunday, May 6, through Friday, May 11, at the Concordia Language Villages north of Bemidji, Minn.

Elderhostel participants will have the experience of visiting Finland without leaving Minnesota. Participants go through "customs," have their "passports" stamped and exchange their money for foreign currency. They will be exposed to all aspects of Finnish culture: its language, music, dance, crafts and authentic home-cooked meals. There also will be discussion of modern politics, education and economics. The Nordic cabins where the participants live have fireplaces, full baths and carpeting.

Concordia's Elderhostel sessions offer high-quality, non-credit academic opportunity to people over 60 years of age with their spouses or a companion over 50.

No prior knowledge of Finnish is necessary.

For more information about the program, costs and available scholarships, call the Concordia Continuing Education office at (218) 299-3621, or write to Elderhostel, Concordia College, Moorhead, MN 56562.

Concordia College

Elissa Della Rocca

Della Rocca elected president of LA Scandinavian Foundation

LOS ANGELES, CA - Elissa Della Rocca was unanimously elected president of the American Scandinavian Foundation of Los Angeles at its last board meeting.

She succeeds Reuben Perttula who served for two years and during whose chairmanship the Foundation's Scholarship Fund grew past the \$50,000 mark, a phenomenal growth in less than five years.

The new president, who like her predecessor is of Finnish descent - the granddaughter of four Finnish immigrants - received her education at Loyola Marymount University, where she graduated with a bachelor's degree in history, and at UCLA and the University of Minnesota.

Among her special interests are music, gardening and languages. They also include dra-

wing; and she loves swimming and skating and she travels extensively.

She recently visited Italy, the native land of her husband, Renato, who is a prominent attorney specializing in labor relations.

ASF-LA considers itself fortunate in having engaged the interest and talent and dedication of someone as outstanding as Elissa Della Rocca, who as chair of the Program Committee of the Foundation has several successful events to her credit.

1990 promises to be the Foundation's most successful year... culminating with its famous Annual Christmas Dinner.

Ake Sandler
Publicity Chair
ASF-LA

Fitchburg, MA

The Northeast Natural Health Services of Westminster will present a "Natural Foods Health Seminar" on Saturday, February 24, from 9 a.m. to 5 p.m. at Saima Park, Scott Rd.

Featured speakers are Pirjo Pentti and Maija Liisa Järvinen from Finland. According to Northeast Services, Pentti and Järvinen are "two of the most widely recognized teachers and lecturers on natural foods in Finland."

The seminar's program includes preparation of meals the natural way, how to rejuvenate chronic fatigue conditions, how it is possible to heal chronic diseases the natural way, and how constipation is the single most misunderstood subject in the entire health field and what to do about it.

The seminar will be presented in Finnish and English.

"Bring your symptoms," says Northeast Services, "our teachers will guide you in how to help yourself overcome them."

The price of the seminar includes a meal prepared by Pentti and Järvinen.

For more information, contact Northeast Natural Health Services, P.O. Box 424, Westminster, MA 01473, telephone 508-874-2453. Registrations must be in by Feb. 21.

* * *

At press time yesterday donations to the Raivaaja Furnace Fund totaled \$920.00 (see page 2).

This is 43 percent of our goal of \$2,158.46. A significant boost to the fund was made this past Sunday at the meeting of the Boston Chapter of Finlandia Foundation. Aina Swan Cutler made arrangements to have our business manager say a few words about the furnace fund during the meeting. The generosity of eight people in the audience added \$225 to the fund.

Boston, MA

Finland is one of 11 countries being featured at the Ritz-Carlton's Third Annual International Cultural Festival January 8 to March 25.

"The Finnish Festival" will be next week, Thursday, Feb. 6, to Saturday, Feb. 10. Meals will be prepared by Chefs from Helsinki's Hotel Kalastajatorppa. Events include:

February 6 - The American Institute of Wine and Food, 6:30 p.m., Private Dining Room. Finnish cookbook author and food specialist Anna Maija Tanntu of Helsinki will present "The Treasures and Pleasures of Finnish Cuisine."

February 7 - The Cultural Sampler, 6:00 p.m., Private Dining Room. Evening reception and lecture with the Boston Society of Architects, featuring an informal slide presentation on Finnish architecture and its influence on American architecture.

February 7 - 7 p.m., Boston University. Boston University's Seminars in the Culinary Arts program, held at Boston University, invites international food enthusiasts to partake in the preparation and tasting of a Finnish feast.

February 8 - The Business Protocol Series, 8:00 a.m. Breakfast, Private Dining Room. Leonard Kopelman, honorary

Finnish consul, and Chester Brandes, senior vice president of Finnish National Distillers (ALKO) Inc., will discuss appropriate business travel behavior, traditions and social customs as they pertain to business transactions.

February 8 - The World Affairs Council of Boston, 6:15 p.m., Private Dining Room. An evening lecture program with a light buffet. Featured speaker will be Klaus Törnudd, Finnish Ambassador to the United Nations.

February 10 - The Fashion Luncheon, noon, The Dining Room. Finnish fur designer Tarja Niskanen will showcase her exquisite collection of unusual furs. Featured underneath the furs will be cotton designs from Finnish artist Pirjo, whose fashions are sold in Faneuil Hall.

February 10 - "Finland for Families," 2 - 4:30 p.m., The Grand Ballroom. Finland is fun for families. High up in the north the fun runs into magic in Lapland. There live the Lapps,

the reindeer and Santa Claus. There the sun never sets for over three months in the summer and then it never shows its face for almost two months in the winter's long night. At the Ritz-Carlton you are invited to explore this magic and hear tales told by an old troll in an authentic *kota*, a tee pee like home Lapps use while following the roaming reindeer. This *kota* is flown in by FINNAIR just for this special occasion. In addition you can join in folkdancing with the Moonbeams, a Finnish children's folkdance group and get treats to take home in a typical party game of fishing. You'll be able to make your own troll and, of course, experience the wonderful taste of arctic berries and children's favorite afternoon foods.

Ticket information

All programs, except for the Boston University Seminar, will take place at the Ritz-Carlton.

For registration and more information on the Boston University Seminar Feb. 7, call 353-4130.

To order tickets or more information about the Ritz-Carlton events call 617-536-5700, Cultural Series Reservations.

FinnFest update

HANCOCK, MICH. - More than 300 people have already registered for FinnFest USA, '90, which will be held at Suomi College, and FinnFest officials recommend that people who want to attend the four-day festival register early.

"Some of the housing is already full," Anne Jalkanen Miller, FinnFest coordinator, said in January. "and some of the ticketed events with limited space are filling up. We urge people to register right away to guarantee admission."

FinnFest USA, '90 will be held Thursday-Sunday, July 26-29, at Suomi. The 1990 festival will be the second time that Suomi is host for the annual national ethnic celebration. The college last hosted FinnFest in 1985.

The theme of the 1990 event is "Festival of Finnish Folklife in America." Planned features include a marketplace (*tori*), exhibits, banquets, crafts, folk dancing demonstrations and lessons, music, social dancing, a bonfire (*kokko*), athletics, youth activities (including a planned rock concert by a Finnish band), and lectures on such topics as Finnish humor, Finn towns, faith, occupations, and folk healing.

A special feature of the festival will be the celebration of the 100th anniversary of the

Suomi Synod, the Lutheran body that had roots in the Finnish culture and the Church of Finland.

A highlight of the festival will be the premier presentation of "Song of Lemminkäinen," a musical drama based on *The Kalevala*. In that story, Lemminkäinen was killed and thrown into the River of Death, but was resurrected because of the intercession of his mother.

Melvin Kangas, a musician, composer, and Suomi music instructor, has been working on the musical drama for six months. Kangas is an internationally known player of the kantele and has pioneered the playing of the instrument with full orchestra. He has studied at Suomi, The University of Michigan, and the Sibelius Academy in Helsinki.

Suomi officials expect his work to be widely received and have booked a 3,000-seat auditorium for the FinnFest presentation.

The attraction of Kangas' musical production is just one reason that Suomi officials advise festival-goers to register early.

For information about registration, write to FinnFest USA, '90, Suomi College, Hancock, MI 49930, or call (906) 487-7202.

Suomi College

Kalenteri

CONNECTICUT

Feb. 2 - Lodge 205 Order of Runeberg meeting and songfest, 7:30 pm, Christ Lutheran Church, 600 Shepard Ave, Hamden. Featuring singer Karen Minkinen Page.

Feb. 4 - Finnish American Heritage Society membership meeting, 1:30 pm, First Congregational Church, Canterbury.

FLORIDA

Feb. 7 - Membership meeting and pot luck, 3 pm, Finnish American Club, corner Delaware & Madison, New Port Richey.

Feb. 10 - Valentine Dance, 8-11 pm, Finnish American Club, New Port Richey.

Feb. 16 - Fun Night & Pot Luck, cards and games, Finnish American Club, New Port Richey.

Feb. 24 - "Laskiainen" pea soup dinner and dance, 5 pm, New Port Richey.

MASSACHUSETTS

Feb. 1 - Fitchburg Central Committee meeting, 7 pm, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg.

Feb. 5 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Room 205, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Feb. 10 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by V. Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Feb. 12 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg State College, Fitchburg.

Feb. 17 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Dori Wells Duo.

Feb. 24 - "Natural Foods Health Seminar," 9 am-5 pm, Saima Park, Fitchburg. Speakers: Pirjo Pentti & Maija Liisa Järvinen of Finland. Registration (by Feb. 21) 508-874-2453. Sponsored by Northeast Natural Health Services.

Feb. 25 - Kalevala Day program, McKay Campus School, Rindge Rd, Fitchburg. Sponsored by Finnish Cultural Center.

MICHIGAN

Feb. 18 - FCA Sr. Housing Corp. annual meeting, 1 pm, Finnish Center Association, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.

- Finnish Center Association annual meeting, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

July 26 - 29 - FinnFest USA 90, Suomi College, Hancock. Tel (906) 487-7202.

All programs subject to change

Finnish tennis stars in Australian open

Finland has acquired world acclaim for the performance of its athletes in numerous sports. However, until recently, tennis hasn't been one of them. But times are changing.

Two Finnish tennis players acquitted themselves well in

the Australian Open at Melbourne this January, one of the great Grand Slam events of world tennis.

Veli Paloheimo, Finland's top male player, advanced to the round of 16, just one step short of the quarterfinals before

being defeated by the Swedish Mats Wilander, 7-5, 6-4, 6-0.

No mean feat, as only a little more than a year ago Wilander was ranked number one in the world. This was probably the farthest any Finn has advanced in a Grand Slam, the other three of four Slams being the French Open, U.S. Open, and Wimbledon.

Petra Thoren, Finland's premier woman player, made the second round at Melbourne, before succumbing to Zina Garrison, of Houston, Texas, the fifth highest ranked woman in world tennis.

Harri Siitonen

In Fitchburg (MA) 84 years ago -

Skis of all kinds

EXHIBITION OF EQUIPMENT IN FINLAND'S FAVORITE PASTIME

A. Hiltunen of Finland is at the store of Jussi Nylund, 378 Main Street, for a short time, and has with him a collection of skis which is attracting considerable attention. A few pairs may be seen outside the door of the store.

To most of the people of this city the skis are somewhat of a novelty, though in Finland, Sweden and other countries of northern Europe, skiing is one

of the principal pastimes. Even to those who are more or less accustomed to the sport the skis exhibited by Mr. Hiltunen will be subjects of curiosity, as they are of a variety not seen here very often. They are unusually long for this section and are of the kind used by the champions of Finland, who by the way, hold the world's records for the sport.

Last winter there was a match in Stockholm, Sweden, between the experts of that country and Finland, which was won by the representatives of the latter. The skis are for sale and it is expected that there will be many purchasers.

The Finnish people of this city are taking up the sport more than has been customary in the past, and if the weather permits large parties of people of Finnish birth or nativity will be seen traveling on skis in this vicinity, clad in Finnish skiing costumes.

Letter to Editor

I'm writing to you in hopes you can put me in touch with someone in Finland for penpal purposes.

Since I do not read or write Finnish, it would have to be someone who knows English. I'm not looking for any specific age, etc. Just someone who wants to correspond and maybe exchange postage stamps.

I'm 39, single, female.

Mary A. Malesky
P.O. Box 2664
Worcester, MA 01613

Fitchburg Daily Sentinel
January 19, 1990

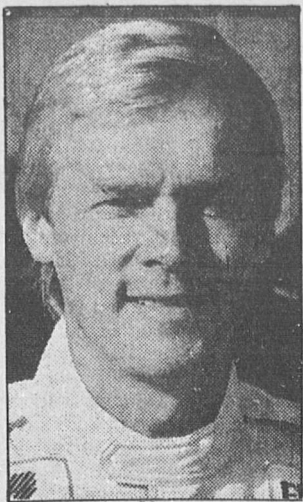
Help Wanted

ATTENTION: EARN MONEY
TYPING AT HOME!
\$32,000/yr income potential.
Details. (1) 602-838-8885 Ext. T-1596.

ATTENTION: EARN MONEY
WATCHING TV! \$32,000/
year income potential. De-
tails. (1) 602-838-8885 Ext.
TV-1596.

ATTENTION: EASY WORK
EXCELLENT PAY! Assem-
ble products at home. De-
tails. (1) 602-838-8885 Ext.
W-1596.

Urheilua

Ari Vatanen

Ari Vatanen voitti

Ari Vatanen säilytti johtoasemansa Pariisi - Dakar - rallissa ja saapui tiistaina tämän kuun 16. p:nä voittajana maaliin Senegalin rannikolle Dakariin. Vatanen voitti tämän kilpailun jo kolmannen kerran.

Voittoa himmensi kuitenkin Ari Vatasen hyvän ystävän, freelancekuvaaja/toimittaja Kaj Salmisen kuolema rallin

viimeistä edellisellä osuudella Malissa. Salminen menehtyi kun häntä kuljettanut auto törmäsi malilaisessa kylässä traktoriin.

Salminen osallistui kilpailuun, koska hänen tarkoitus oli tehdä kirja Vatasesta.

Kilpailussa tuli toiseksi Ruotsin Björn Waldegard ja kolmanneksi Ranskan Alain Ambrosino.

Paloheimo

Australian tennisyllättäjä

Veli Paloheimo voitti Melbourne'ssa pelattavassa tenniksen Australian avoimessa mestaruusturnauksessa kolmannen kierroksen kamppailussaan Espanjan Javier Sanchezin ja eteni ensimmäisenä suomalaisena ammattilais-tenniksen 22-vuotisessa historiassa grand slam -turnauksessa 16 parhaan joukkoon.

Paloheimon tie katkesi otte- luun Ruotsin Mats Wilanderia vastaan. Vuosi sitten maailman ykköseksi rankattu Wilander voitti 7-5,6-4,6-0.

Paloheimo kuittaa kolmen voittonsa ansiosta Australias- ta vähintään 14,000 dollaria ja 77 ammattilaispelaajien ATP- pistettä, jotka nostavat hänet sijalta 120 noin 80:nneksi

Moottoripyöräilijä Taru Rinne palkittiin

Turkulainen Taru Rinne on palkittu vuoden urheiluteosta moottoripyöräilyssä. Hän ajoi ratamoottoripyöräilyn MM-sarjassa alle 125 kuutioisten luokassa 17:ksi, mikä on naisajajalta ainutlaatuinen saavutus. Ensi kauden sopimusta Rinne ei ole vielä allekirjoittanut, mutta todennäköisesti hän jatkaa italialaisen Servisco-tallin leivissä.

Suksiteollisuus supistaa

Kolme hengissä olevaa suomalaista suksitehdasta, Järvinen, Karhu ja Peltonen joutuvat supistamaan yhteisellä sopimuksella tuotantoaan.

Sukset eivät käy kaupaksi, kun ylikapasiteetti vallitsee

suksista on tullut yksi keski- talven suosituimmista alen- nusmyyntitavaroista.

Suksien menekki on romah- tanut kuluneina huonoina tal- vina, ja hintatasoa laskee kiih- tynyt kilpailu Keski-Euroopas- ta.

ITUJA ...
jatkoa sivulta 7

Jumala on armollinen. Jee- suksessa Kristuksessa Hän valmisti tien pelastukseen. Tämä tie on kaikille tarjolla. Mutta tälle tielle päästään ainoastaan Jumalan ehdoilla. Kun ihminen uudestisyntyy uskon kautta Jeesukseen Kristukseen, kaksi suurta asiaa tapahtuu hänen elämäs- sään: Hän pelastuu, Jumalan armosta, ja hänen sisimmäs- sään tapahtuu HALLITUK- SEN MUUTOS. Hallinta siir- tyä Jeesuksen käsiin. Jeesus ei ole ainoastaan VAPAHTA- JA, vaan hän on myös HER- RA.

Kuka hallitsee sinun elä- määsi, Jeesus vai sinun itse Minä? Oletko uudestisynty- nyt? Jos olet, niin silloin tämä

sana (2 Kor. 5:17) koskee si- nua, "Siis, jos joku on Kris- tuksessa, niin hän on uusi luomus; se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut." Tämä on tarkoi- tettu lohdutukseksi meille; se on myös tarkoitettu haasteek- si meille. Kolikon kaksi puolta: UUSI ELÄMÄ, UUSI HALLI- TUS.

Ihminen yleensä mielellään hyväksyy Jumalan rakkauden ja armon ja pelastuksen (siis uudestisyntynyt ihminen), mutta hän usein alkaa napise- maan kun hänen tulee luo- vuttaa elämänsä hallinta Jee- suksen käsiin. Tämä on kui- tenkin ainoa tie lopulliseen pelastukseen. En enää minä, vaan Kristus minussa! Jee- suksen elämä minussa on se

UUSI ELÄMÄ.

Pelkäätkö luovuttaa hallituk- sen Jeesuksen käsiin? Jeesus voi yllättää sinut, sillä hän haluaa KAIKEN. Jeesus tah- too hallita sinun ihmissuhtee- si, sinun aikasi, sinun rahasi sinun tavarasi, sinun tottu- muksesi. MIKSI? Koska hän rakastaa sinua! Hän osaa hoi- taa elämäsi niin, että ilo, rau- ha, rakkaus, hyvyys, sekä uh- raukset, itsesi kieltäytykset, jne. ovat tasapainossa. Jee- suksen käsissä elämäsi TU- LOKSET ovat valtavat. Sinä saat elää ja toimia Jumalan työtoverina, ja kaikki raama- tun lupaukset ovat sinun, JEE SUKSESSA KRISTUK- SESSA. Miksi kieltäisit itsel- täsi tämän hyvän?

5,000 uutta aids-tapausta joulukuussa

Maailman terveysjärjestö WHO kirjasi joulukuussa yli 5,000 uutta aids-tapausta. Tapausten kokonaismäärä maapallolla kohosi näin 203,599:ään, WHO ilmoitti äs- kettäin.

Järjestö arvioi, että todelli- nen aidsiin sairastuneiden määrä on noin 600,000, ja noin 5-10 miljoonaa ihmistä on saa- nut hi-virustartunnan.

Todettujen ja arvioidun ta- pausten määrän välinen ero johtuu tutkimusten ja rekis- teröinnin viiveistä sekä vir- heellisistä taudinmäärityksis- tä.

WHO arvioi vuosikym- menen loppuun mennessä lä- hes 10 miljoonan ihmisen sairastuvan varsinaiseen aids-

siin, jollei sairauteen siihen mennessä löydetä rat- kaisevaa hoitoa.

Perintö koulupojalle

Brittiläinen 12-vuotias Si- mon Cunliffe-Lister sai joulun alla kaukaiselta sukulaisel- taan perinnön. Naimattoma- na kuollut miljonääri Marcus Wickham-Boynton halusi, että hänen 1500-luvulla rakennet- tu kartanonsa pysyy suvussa. Hän testamenttasi sen Simo- nille.

Kartano ja sen maat ovat noin 25 miljoonan dollarin ar- voiset ja talon seinät ovat täynnä arvotauluja.

Pojan äiti arvelee, että vai- keasti ylläpidettävästä karta- nosta tulee perheelle pelkkää riesaa.

Tulevia tilaisuuksia

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, kokea henkilökohtaisesti vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa sairaalan vapaaehtoispalvelusta numerosta 343-5458.

★

Luontaisruoka- ja terveysseminaari lauantaina, helmik. 24. p:nä klo 9:00 aam. - 5:00 ip. Saiman Puistossa. Opettajina tunnetut suomalaiset Pirjo Pentti ja Maija Liisa Järvinen. Järjestäjä Northeast Natural Health Services, PO Box 424, Westminster, MA 01473. Puh. (508)874-2453. Ilmoittautuminen helmik. 21. p:ään mennessä.

Uutispaloja

Eino A. Tofferi pääsi pois Burbankin sairaalasta tammik. 22. p:nä ja on nyt toipilaana kotonaan.

Hänen kuntonsa on edelleen heikko leikkauksen seurauksena, mutta paranemista tapahtuu päivittäin.

★

American Cancer Societyn Montachusettin osasto jakaa ilmaiseksi Erma Bombeckin uutta kirjaa perheille, joissa on syöpää sairastava lapsi.

Kirja kertoo syöpään sairastuneista lapsista ja heidän terveytymisestä. Siinä on lasten ja vanhempien haastatteluja sekä lasten piirustuksia. Kirjaa säilyttää Bombeckin lämpö ja huumori.

Kirjan voi tilata soittamalla numerosta 508-752-0666 tai kirjoittamalla osoitteeseen: American Cancer Society, 7 Oak St. Worcester, MA 01609.

TERVETULOA YSTÄVÄT

LUNENBURG
FORD • ISUZU

Rte. 2A, Lunenburg • 345-1011

NORTH END SUBARU • MAZDA

Rte. 2A, Lunenburg • 582-4911

HEIKKILÄ COUNTRY DEALERSHIPS

Fitchburg ja ympäristö

Vuonna 1908 rakennettu Elm Streetin sauna tunnettiin aikoinaan värinsä vuoksi punaisena saunana.

Saunaperinne kukoistaa Elm Streetillä

FITCHBURG - Muutama vuosikymmen sitten yleisistä saunoista ei ollut Fitchburgissa pulaa. Vielä 1950-luvulla kaupungissa toimi viisi saunaa, nyt niistä jatkaa vain yksi, Elm Street Steam Baths. Sen ottivat viime lokakuussa hoitoonsa uudet yrittäjät, Patricia ja Michael Joubert.

Ranskalais-syntyiset Joubertit tulivat alalle joksinkin kylmiltään. Michael kertoo, että oli tuskin kuullutkaan saunasta aikaisemmin saati sitten kokeillut sitä.

Nyt hän sanoo jo olevansa vannoutunut saunan ystävä: "Lähes jokaisen työpäivän päätteksi istun saunassa parikymmentä minuuttia. Rakastan sitä," hän toteaa.

Ennen sauna-alalle ryhtymistä Joubertit pitivät 13 vuotta alkoholiliikettä Northborough'ssa, Massassa. Alanvaihdos ei ollut niin jyrkkä kuin äkkiä voisi kuvitella. "Periaatteessa tämä on paljolti samanlaista työtä, ihmisten palvelamista," Michael sanoo.

"Meillä käy kaikenlaisia

asiakkaita, lääkäreistä tehdastyöläiseen. Kaikkia kohdellaan samalla tavalla, jokainen on asiakas ja yritän palvella heitä niin, kuin toivoisin itseäni palveltavan."

Hierontaterapia suurin uudistus

Elm Streetin sauna on Worcesterin alueella ainoa sauna, joka on auki kaikkina viikonpäivinä. Suomalaisväestön pienentyessä ja kotisaunojen yleistyessä yleiset saunat ovat vähitellen kadonneet.

Vuonna 1908 rakennetun Elm Streetin saunan viimeiset suomalaiset omistajat olivat Esta ja Arvo Arjanen. He myivät yrityksen Richard Reinvillelle 1983, hoidettuaan sitä lähes 34 vuotta.

"Toivottavasti sinä et lope- ta," huikkaavat asiakkaat tuon tuostakin Michaelille lähties- sään tyytyväisinä päivän höy-

jatkuu seur. sivulla

Kirkollisia

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohar- taus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemal- ta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 ap.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sun- nuntaina klo 2 aam. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toi- mii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoi- tetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaus New Life ase- malta 1280 Fitchburg. Juma- lanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saar- naa. Klo 10:30 kahvi- ja me- hutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 illalla ai- kuisten kuoroharjoitus ja viik- koillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Lauantaina, helmik. 3. klo 8:30 aam. Miesten rukous- ja aamiainen. Klo 10:00 'Work- bee' lattioiden pesu ja vaha- minen.

Sunnuntaina, helmik. 4. klo 7:45 suomalainen lut. tunti, WCMX 1000 am. Klo 7:30 engl. past. Bucher. Klo 8:15 Suomen kielinen Ehtoollis-ju- malanpalvelus. Klo 9:00 Ju- nior kuoro. Klo 9:15 sunnun- taikoulu ja Raamattu tunti. Klo 9:30 Korkeak. Raamattu tunti. Klo 10:30 Englannink. juma- lan palvelus. Klo 4:00 Virkai- lioitten kokous. Klo 6:00 seur- rakunnan kokous.

Tiistaina, helmik. 6. klo 7:30 'Life In the Spirit'.

Torstaina, helmik. 8. klo 7:30 Raamattu luokka. Mo- lempiin tilaisuuksiin ovat kaik- ki tervetulleita.

Tärkeä luontaisruoan terveysseminaari

sekä SUOMEKSI että ENGLANNIKSI
opettajina PIRJO PENTTI ja MAIJA LIISA JÄRVINEN
kaksi SUOMEN tunnetuinta
luontaisruoan opettajaa ja luennoijaa
Lauantaina, helmik. 24 p:nä
klo 9:00 aam. - 5:00 ip.

Saiman Puistossa, Scott Road, Fitchburg, MA

OPIT:

- ★ valmistamaan herkullista terveellistä ruokaa luon- non menetelmin.
- ★ pääsemään eroon kroonisesta väsymyksestä.
- ★ parantamaan krooniset taudit luonnon menetelmin.
- ★ pääsemään eroon ummetuksesta, terveydenhoito- alan väärin ymmärryksestä aiheesta.
- ★ ja monista muista aiheista.

TUO OIREESI - opettajamme opastaa sinua pääsemään niistä eroon.

Alhaiseen \$20.00:n hintaan sisältyy herkullinen suomalaisten asiantuntijoiden valmistama aterialähetä sekki, nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi:

Northeast Natural Health Services

PO Box 424

Westminster, MA 01473

Puh. 508-874-2453 puhutaan suomen kieltä

ILMOITTAUTUMISET HELMIK. 21. P:VÄÄN MENNESSÄ

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner
79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS

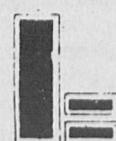
Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

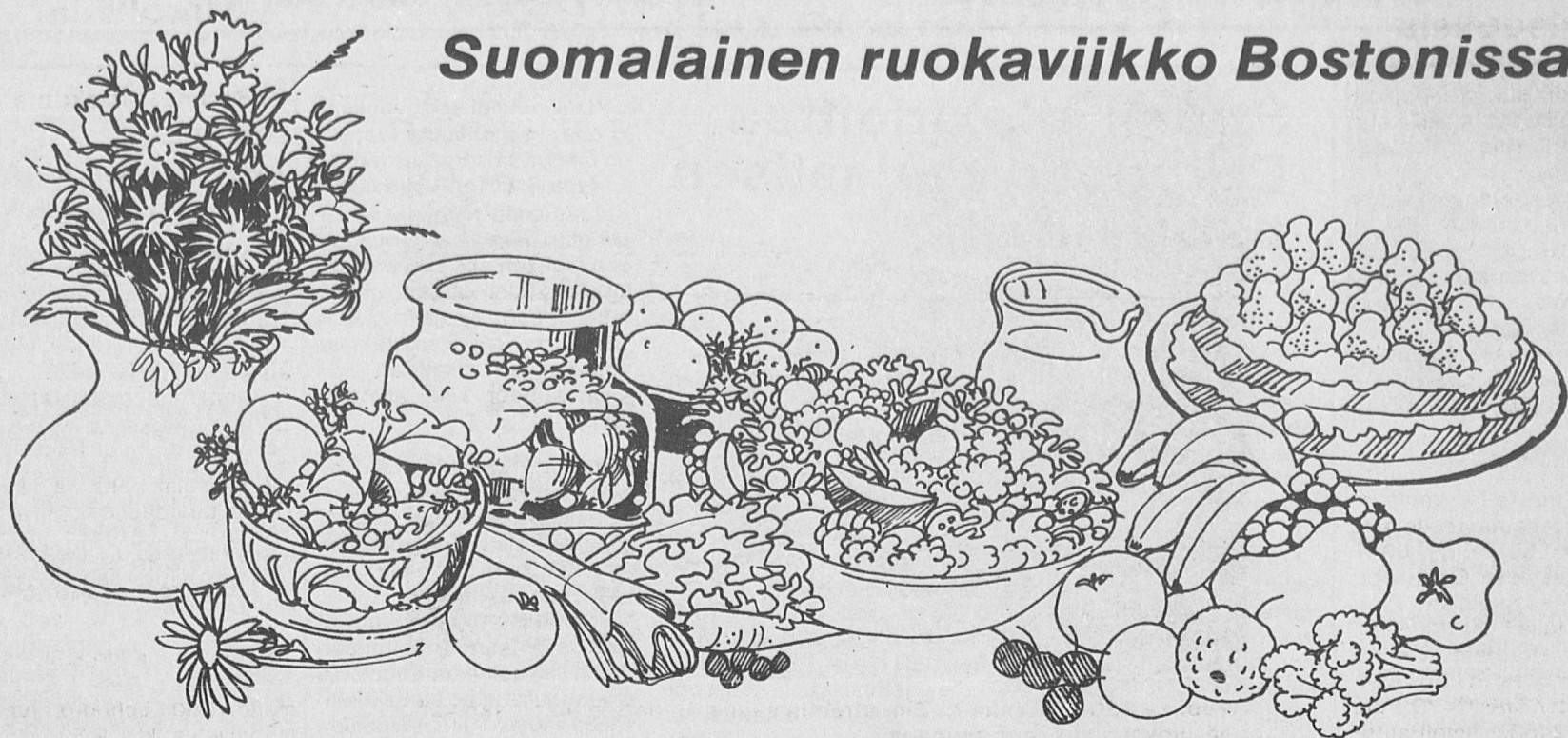

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Suomalainen ruokaviikko Bostonissa

BOSTON, MA - Suomi on edustettuna Ritz-Carlton hotellin tämänvuotisella kansainvälisellä kulttuurifestivaalilla.

Suomi on esittelyssä ensi

viikolla, helmik. 6. - 10. päivien välisenä aikana. Aterioitten valmistuksesta huolehtivat paikalle saapuvat helsinkiläisen ravintola Kalastajatorpan kokit.

Luvassa on hyviä ja mielenkiintoisia tilaisuuksia:

Helmik. 6. p:nä - The American Institute of Wine and Food -järjestön illallistilaisuus klo 6:30 Private ruokasalissa.

Tunnettu suomalainen keittokirjatoimittaja ja ruokaspesialisti Anna-Maija Tanttu puhuu suomalaisesta ruokakulttuurista.

Helmik. 7. p:nä - "The Cul-

tural Sampler" klo 6:00 ill. Private ruokasalissa. Boston Society of Architects -seuran sponsoroima vastaanotto- ja luentotilaisuus. Läsnaolijat tutustuvat dioiden Suomen arkkitehtuurin ja sen vaikutuksiin Yhdysvalloissa.

Helmik. 7. p:nä - klo 7:00 ill. Bostonin yliopiston tiloissa järjestetään ravinto-opin seminaari, minkä osanottajilla on tilaisuus osallistua suomalaisen herkkujen valmistamiseen ja nauttimiseen.

Helmik. 8. p:nä - "The Business Protocol Series" klo 8:00 aam. Aamiainen Private ruokasalissa. Suomen kunniakonsuli Leonard Kopelman ja Alkon varapresidentti Chester Brandes keskustelelevat liike-elämämaailmaan liittyvistä tavoista ja tottumuksista.

Helmik. 8. p:nä - "The World Affairs Council of Boston" klo 6:15 ill. Private ruokasalissa. Luento- ja buffet-illallinen. Pääpuhujana Suomen YK:n suurlähettiläs Klaus Törnudd.

Helmik. 10. p:nä - Muotinäytös-lounas keskipäivällä ruokasalissa. Suomalainen turkisuunnittelija Tarja Niskanen esittelee turkkikokemansa. Turkien alta löytyy paikallisen suomalaissuunnittelijan Pirjon puuvillavaatteita, joita myydään Fanueil Hallissa.

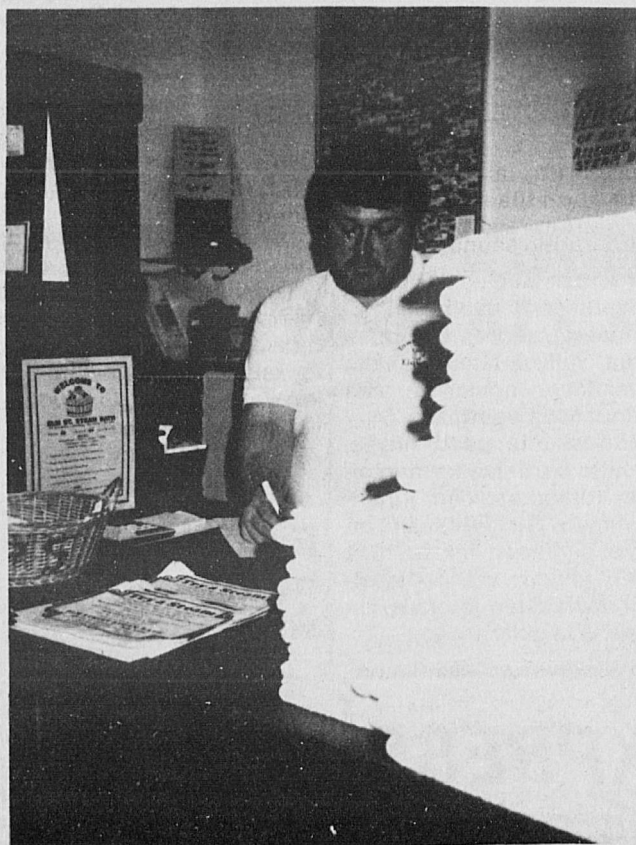
Helmik. 10. p:nä - Hauskaa koko perheelle klo 2 - 4:30 ip. Grand Ballroomissa. Sieltä löytyy aito lappalaiskoda, minkä Finnair on lennättänyt paikalle varta vasten tätä tilaisuutta varten. Sen sisällä istuva vanha peikko vie lapset tarinoittensa ihmemaailmaan.

Lasten kansantanssiryhmä Kuutamot esiintyy ja opastaa tanhun ensiaskelissa. Lapsilla on myös tilaisuus osallistua tyyppilliseen suomalaiseen onkimisleikkiin.

Herkuttelijat pääsevät maistamaan arktisia marjoja ja muita lasten mielliruokia.

Lisätietoja saa Ritz-Carlton hotellista soittamalla numeroon (617)536-5700.

Bostonin yliopiston seminaarista saa lisätietoja numerosta (617)353-4130.

Michael Joubert (kuvassa) osti Elm Streetin saunan yhdessä vaimonsa Patrician kanssa.

SAUNAPERINNE.. jatkoa edell. sivulta

ryistä.

Siitä ei liene pelkoa. Joubertit pyrkivät päivittäin entisestään kehittämään yritystään.

Marraskuusta lähtien Elm Street Steam Baths on tarjonnut laillistettua hierontaterapeutin palveluksia. Asiakkaat voivat varata ajan joko Paul Crowleyille tai Susan Longwellille, jotka työstiävät viimeisetkin jännitteet saunojan kehosta.

Parhaillaan suunnitelmassa on porealtaan asentaminen tyhjillään olevaan tilaan. "Minä varmasti käyttäisin sitä itse enemmän kuin kukaan muu," Michael naurattaa.

ANTTI ... jatkoa sivulta 6

Raivaaja oli hänelle niin kallis, että vielä kuolinvuoteellaankin hän halusi ahmia siitä uutiset, mitä siinä sanottiin. Hän nukkui viimeiseen uneensa sanomalehti rinnan päällä niin, ettei hänen vanhin tytärnsäkään tiennyt mitä oli tapahtunut, vaikka istui isänsä vuoteen ääressä, ennen kuin toisia henkilöitä tuli katsomaan ja huomasiivat että hän oli nukkunut viimeisen kerran.

Häntä lähinnä kaiholla muistelevat vaimonsa Josefiina Björn, kaksi tytärtä Mrs. Tyne Falkenberg, Darlington, Md. ja Miss Laimi Björn, joka asuu äi-

tinsä kanssa, hänen äitinsä Ulrika Björn Suomessa ja yksi sisar Mrs. Mary Larson, Merimack, Mass.

Suuresti pidetty hän oli, jos oli vihattukin. Sitä osoitti kukkien paljous sekä se kansanjoukko, kaikista ryhmistä, joka oli kokoontunut oaston haalille läsnäolollaan osoittamaan, että he haluavat sanoa viimeiset jäähyväiset paljon toimineelle, mutta nyt joukossamme poistuneelle toverille.

Ei ole Warrenissa ollut yhdenkään suomalaisen hautajaistilaisuudessa niin paljon seppeleitä ja autojen lukumäärää kuin oli Björnin.

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Markku Envall

Finlandia-palkinto Markku Envallille

Vuoden 1989 Finlandia-palkinnon on voittanut Markku Envall aforismikokoelmallaan "Kun samuri nukkuu". Raadin valinta oli yllätys, koska Envall ohitti kaikki ennakkoveikkaukset.

Palkintolautakunnan puheenjohtaja korosti perusteluissaan Envallin kokeelman monikerroksellisuutta ja sitä, että se ei pura merkitystään yhdellä lukukierroksella.

Palkintosumma on nyt kuten ennenkin 100,000 markkaa ja se on verotonta tuloa.

Hormoni-lääkkeellä säästöjä

Suomessa aiheutuu vaihdevuosien hormonihoitosta ja ehkäisy pillereiden käytöstä vähintään 80 miljoonan markan säästöt vuosittain.

Säästöt syntyvät mm. reisi-luunkaulan murtumariskin, syöpäriskin, sydänveritulppariskin ja aborttien vähentymisestä.

Kapseleita ja ehkäisy pillereitä käyttää vuosittain noin 200,000 naista.

Suomi allekirjoittaa Euroopan sosiaalisen peruskirjan

Suomi allekirjoittaa Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja siihen liittyvän lisäpöytäkirjan. Tasavallan presidentti valtuutti suurlähettiläs Dieter Vitzhumin allekirjoittamaan sopimuksen.

Euroopan sosiaalinen peruskirja tuli kansainvälisesti voimaan 1965. Peruskirja ja ihmisoikeusopimus ovat Euroopan neuvoston perusta ihmisoikeuskysymyksissä.

Suomi liittyi Euroopan neuvostoon viime vuoden toukokuussa ja allekirjoitti samana päivänä ihmisoikeussopimuksen, jonka ratifiointia valmis-

tellaan parhaillaan.

Peruskirjassa edellytetään, että sen allekirjoittaneet maat takaavat sosiaaliset ja taloudelliset perusoikeudet syrjimättä ketään rodun, ihonvärin, sukupuolen, uskonnon, poliittisen katsomuksen, kansallisen syntyperän tai alkuperän perusteella.

Tasavallan presidentti valtuutti lisäksi YK:n suurlähettiläs Klaus Törnuddin allekirjoittamaan yleissopimuksen lapsen oikeuksista. Ennen sopimuksen vahvistamista joudutaan vielä selvittämään mahdolliset muutostarpeet mm. uskonnonvapaus-

lainsäädäntöön.

Yleissopimuksen mukaan jo alle 18-vuotiaalla lapsella on oikeus valita uskontonsa.

Myös Suomen kokouslain-säädäntö on ristiriidassa sopimuksen kanssa. Sopimuksen mukaan alle 18-vuotiaille lapsille tulisi antaa oikeus toimeenpanna yleisiä kokouksia. Suomi pyrkii saattamaan sopimuksen osaltaan voimaan vuoden 1991 alkupuolella.

Törnudd allekirjoittaa lähiaikoina myös YK:n kansalais-oikeuksia koskevaan yleissopimukseen liittyvän kuolemanrangaistuksen poistamista koskevan pöytäkirjan.

Suomessa kuolemanrangaistus poistettiin kokonaan 1972. Kuolemanrangaistus rauhan aikana poistettiin lainsäädännöstä 1949. Viimeisen kerran rauhan aikana tuomittu kuolemanrangaistus pantiin maassamme täytäntöön vuonna 1826.

Naisjohtaja-instituutti perustaa palvelupisteen

Kansainvälinen naisjohtaja-instituutti laajentaa toimintaansa perustamalla valtakunnallisen naisrytittäjien palvelupisteen Tampereelle.

Hanketta perustellaan sillä, että naisvaltaisten alojen rakenteelliset muutokset, työttömyysuhka, automaatio ja uudelleen koulutustarve kulkevat käsi kädessä naisten urakehityksen edistämisen, johtajakoulutuksen ja yrittäjien kanssa.

Yksinhuoltajat elävät niukasti

Yksinhuoltajista valmistuneen tutkimuksen mukaan yksinhuoltajat elävät muita perheitä niukemmin. Perhepoliittiset tuet kohdistuvat perheisiin, joiden lapset ovat pieniä, kun taas yksinhuoltajaperheissä lapset ovat yleensä vanhempia.

Yksinhuoltajia on Suomessa kaikkiaan noin 100,000. Varsinaisia yksinhuoltajia, jotka asuvat yksin alaikäisten lasten kanssa oli tutkimusajan kohtana noin 63,000. Loput asuivat uusperheissä, mutta saivat yksinhuoltajaetuuksia.

Yhdestä lapsesta aiheutuneet välttämättömät kustannukset olivat yksinhuoltajaloukuksissa suhteellisesti noin kaksinkertaiset verrattuna kahden huoltajan talouksiin.

Erikoissairaanhoidolaki voimaan

Erikoislääkäritasoisten palvelujen saanti eri puolilla Suomea paranee, sairaaloiden hallinto yksinkertaistuu ja kuntien asema vahvistuu, kun erikoissairaanhoidolaki tulee vuoden 1991 alusta voimaan.

Presidentti Mauno Koivisto vahvisti erikoissairaanhoidolain, sen voimaansaantia koskevan lain ja Helsingin yliopistollista keskussairaala koskevan lain 1.12. 89.

Uusi erikoissairaanhoidolaki vähentää sairaalakuntainliitosten määrän nykyisestä lähes sadasta 21:een.

Kukin kuntainliitto muodostaa oman sairaanhoitopiirinsä, jonka velvollisuus on järjestää alueensa väestölle kaikki erikoissairaanhoidon palvelut.

Nykyisestä lainsäädännöstä puuttuu erikoistason palvelujen järjestämisvelvoite.

Vihreä liitto kokoaa rintamaa ydinvoimaa vastaan

Tavoitteena energiankulutuksen puolittaminen

Vihreä liitto pyrkii estämään viidennen ydinvoimalan rakentamisen Suomeen. Liiton valtuuskunta päätti äskettäin Tampereella, että puolue kokoaa kaikkien vastuullisten järjestöjen puunjalostus- ja voimateollisuuden tehokasta kampanjaa.

Valtuuskunta päätti perustaa työryhmän suunnittelemaan Tie- ja vesirakennuslaitoksen purkamista. Tvl tehtailee liiton mukaan ympäristöä vahingoittavia moottoritiehankkeita. Työttömiksi jääville suunnittelijoille pitäisi vihreiden mielestä tarjota esi-

merkiksi ympäristösuojelu-tehtäviä.

Vihreän liiton puheenjohtaja Heidi Hautala arvioi, että suurissa puolueissa valmistaudutaan perusteelliseen taikinkääntöön viidennen ydinvoimalan hyväksymiseksi. Tehokkaalla kansalaistoiminnalla se voidaan kuitenkin estää.

Juristit auttamaan aktivisteja

Vihreä liitto julkaisee tammikuun lopussa säästämis- ja uusiutuviin lähteisiin pohjautuvan oman energia-

poliittisen ohjelmansa. Tavoitteena on puolittaa Suomen nykyinen energiankulutus 30-40 vuodessa.

Vihreiden mielestä energiankulutuksen puolittaminen ei tarvitse merkitä elintason laskua, vaikka tähän saakka kulutustason nousu on aina vaatinut lisää energiaa.

Valtuuskunta päätti myös, että liitto perustaa kevään aikana korkeatasoisen juristi-työryhmän. Sen tehtävänä on auttaa puolueen lainsäätäjiä ja lain kanssa mahdollisesti napit vastakkain joutuvia yhdistyksiä ja aktivisteja.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

**LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM
NEW YORK \$568 - LOS ANGELES \$668
- TORONTO \$658**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -**

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

For reservations contact:

**TRAVEL SERVICE
40 East 49th Street, New York, N.Y. 10017**

**Telephones:
212-832-8989 or 800-223-0567**

Puhumme suomea

Suomen uutisia

keinotellaan Lapissa''

Lapin mökkibisnes on raakaa puuhää. Kun mökeistä saa Helsingin keskustan neliöhintoja, joutuu virkamiesten ja yleishyödyllisten yhdistysten moraalii koetukselle.

Laatuvalmistetta sitten 1930
Nippa Supreme huoneenlämmi-
ttäjiä, Nippa Energy-Maid kes-
kuslämmityslaitteita, Nippa Wild-
fire Campstones, saunakiukaita
ja saunan tarpeita.
Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O.Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI
KULMILTA

Itäsaksalaisten virta länteen jatkuu

ITÄ-BERLIINI - Kolme kuu-
kautta Berliinin muurin avaa-
misen jälkeen uudistusten hi-
tauteen pettyneitä itäsak-
salaisia muuttaa länteen
enemmän kuin koskaan aiem-
min. Arviolta 1,500 ihmistä
ylittää rajan päivittäin.

Jo nyt terveydenhuollon
taso on pudonnut, koska 10
prosenttia lääkäreistä on jät-
tänyt maan.

Jos muuttovirta jatkuu sa-
maa tahtia, menettää Itä-
Saksa vuoden loppuun men-
nessä puoli miljoonaa 17 mil-
joonasta asukkaastaan.

Kommunistipuolueen halut-
tomuus jakaa valtaa ja oppo-
sition hajaannus ovat lisän-
neet monien mielissä vaikut-
telmaa, että mikään ei tule
muuttumaan.

Leningradista taas Pietari?

Leningradilaiset haluavat
ottaa uudelleen käyttöön kau-
pungin vanhan Pietari-nimen.
Leningradin televisio kertoi
äskettäin, että paikalliset a-
sukkaat ovat aloittaneet nimi-
en keräyksen saadakseen tu-
kea vaatimukselleen.

Tsaari Pietari Suuri perusti
kaupungin Nevajoen suis-
toon 1700-luvun alussa. Kau-
punki sai pitkään kantaa pe-
rustajansa nimeä.

Lokakuun vallankumouk-
sen jälkeen kaupungin nimi
muutettiin Petrogradiksi. Neu-
vostoliiton perustajan Leninin
kuoleman jälkeen kaupunki
nimitettiin hänen mukaansa
Leningradiksi.

Nykyään viiden miljoonan
asukkaan kaupunki on toisek-
si suurin koko Neuvostoliitos-
sa. Yli 200 vuoden ajan se oli
myös valtakunnan pääkaupun-
ki. Moskovasta tuli neuvos-
tovaltion pääkaupunki vuon-
na 1918.

Monet muutkin neuvos-
toliittolaiset kaupungit, joiden
nimet muutettiin vallan-
kumousjohtajien tai neuvos-
tojohtajien mukaan, ovat vii-
me aikoina vaatineet vanhoja
nimiään takaisin.

Britannia vahvistaisi demokratiaa Hongkongissa

HONGKONG - Britannia ai-
koo nopeuttaa demokraattis-
ta kehitystä siirtomaassaan
Hongkongissa ennen kuin a-
lue siirtyy Kiinalle 1997, Hong-
kongissa vierailut Britannian
ulkoministeri Douglas Hurd
sanoi äskettäin.

Hurd vihjaisi lehdistötilaisuus-
dessa, että Britannia suunnit-
telee vapaiden vaalien järjes-
tämistä Hongkongissa 1991
huolimatta ärtymyksestä, jota
päättös todennäköisesti herät-
tää Kiinan konservatiivisessa
johdossa.

Hurd saapui siirtomaahan
aikana, jota eräs hallituksen
virkamies kuvasi "Hongkon-
gin kohtalon kevääksi". Kiin-
an kansankongressin eli
parlamentin on maaliskuussa
määrä hyväksyä tulevaisuud-
en Hongkongille pienoispe-
rustuslaki, jonka pelätään alis-
tavan Hongkongin Pekingin
itsevaltaan ja johtavan kansa-
laisyksien lakkauttami-
seen vuoden 1997 jälkeen.

Britannia ja Kiina allekirjoit-

tivat sopimuksen vallansiirros-
ta 1984. Hongkongin luotta-
mus Pekingin kommunistijoh-
toon romahti kuitenkin viime
vuoden kesäkuussa, kun Kiin-
an armeija surmasi satoja
mielenosoittajia Taivaallisen
rauhan aukiolla Pekingissä.

Kiina on sitoutunut säilyt-
tämään Hongkongin kapitalis-
tisen järjestelmän ainakin 50
vuotta vallanvaihdon jälkeen,
mutta kesäkuun verilöylyn
jälkeen harva luottaa Pekin-
gin sanaan.

Siirtomaan asukkaat ovat
viime viikkoina huolestuneet
erityisesti siitä, että Kiina on
syyttänyt Hongkongin hallitus-
ta "kommunismia vastaan tais-
televien kapinallisten" eli de-
mokratia-aktivistien suojele-
misesta.

Peking on myös arvostel-
lut Britanniaa vuoden 1984
sopimuksen rikkomisesta,
koska Lontoo on luvannut
250,000 hongkongilaiselle oi-
keuden asettua Britanniaan
ennen vuotta 1997.

AMSTERDAM, HOLLANTI - Hurrikaanin vauhdilla
puhaltaneet tuulet iskivät viikko sitten Länsi-Euroop-
paan aiheuttaen suuria vahinkoja. Virallisten tietojen
mukaan myrskyissä kuoli ainakin 93 ihmistä ja sa-
toja loukkaantui.

Paavi vierailee Tshekkoslovakiassa

VATIKAANI - Paavi Johan-
nes Paavali vierailee Tshek-
koslovakiassa ennen kesä-
kuun vaaleja osoittaakseen
arvostustaan maan kehity-
tyvälle demokratialle. Vati-
kaani ilmoitti äskettäin.

Tarkkaa vierailuajankohtaa
ei ole vielä sovittu. Paavi ei ole

vierailut aikaisemmin muissa
Varsovan liiton maissa kuin
kotimaassaan Puolassa.

Prahan hallitus on ilmoit-
tanut, että se haluaa palauttaa
täydet diplomaattisuhteet Vati-
kaaniin. Suhteet katkesivat
kommunistien valtaantuloon
1948.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago,
Los Angeles and Seattle and offers convenient connections
to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES